VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL XI. Nr. 7 IULIE 1944

Anul XI | Iulie 1944 | Nr. 7

VIAŢA ILUSTRATĂ

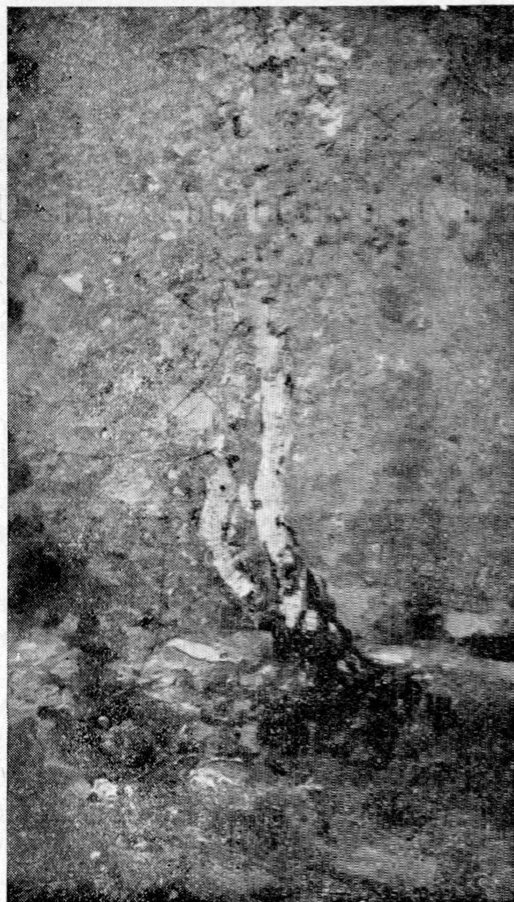
SFÂNTUL ILIE

de L. G. MUNTEANU

A fost cel mai iubit şi cinstit proroc la poporul iudeu, a fost şi este cel mai popular proroc la poporul nostru. Deşi n'a scris nici un rând, duhul care i-a călăuzit străduinţele vieţii trăieşte in toate cărţile prorocilor, iar amintirea lui se perpetuiază din generaţie in generaţie, până la Mântuitorul. In mijlocul mulţimii inchinătorilor iudei stărue credinţa revenirii lui in lume, ca premergător al lui Mesia. Alături de figura lui Moise legiuitorul, stă cea a lui Ilie prorocul. Cei doi sunt principalii piloni pe cari se sprijină dumnezeiasca acţiune de pregătire a sufletului omenesc pentru primirea Fiului lui Dumnezeu. La schimbarea la faţă stau de vorbă cu Iisus Hristos, reprezentând etapele pregătitoare ale mântuirii neamului omenesc.

Poporul nostru credincios, moştean al tuturor formelor de viaţă in care s'a cristalizat creştinismul primar, ii cinsteşte amintirea, il slăveşte ca pe un sfânt. Alături de numele marilor eroi ai creştinătăţii numele lui Ilie este purtat cu cinste de atâţi fii ai neamului.

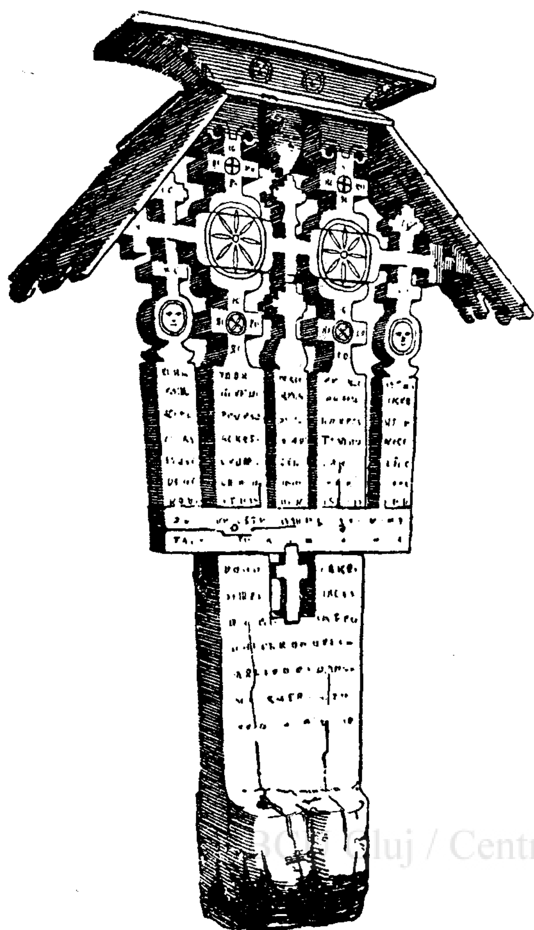
In credinţa populară Ilie este sfântul care ascultă ruga oamenilor, ducându-o la picioarele tronului divin pentru a trimite ploaia binefăcătoare peste lanurile şi livezile insetate şi care, plin de mânie in faţa fărădelegilor omeneşti, trimite ca pedeapsă trăznetele şi grindina pustiitoare. Este sfântul indurării in faţa suferinţei nevinovate, protector al celor umili, cari cu sudoarea feţii işi câştigă pânea de toate zilele, dar in acelaş timp şi sfântul mâniei şi al pedepsei necruţătoare pentru cei răi şi necredincioşi.

Grigorescu: Pe valea Agafiei

In fulgerile cari străbat cerul innorat poporul nostru vede mersul triumfal al lui Ilie in carul de foc. Iar trăsnetul care a atins o casă este biciul de foc pedepsitor de păcate cu care loveşte el. De aceea nimeni nu se apropie să dea o mână de ajutor la stingerea unei case incendiate de trăsnet, căci nimeni nu indrăzneşte a se impotrivi prorocului.

Mai mult, sub influinţa sfinţeniei cu care Românul ţine praznicul sf. Ilie, in satele cu populaţie mixtă ziua de 20 Iulie este zi de repaus pentru toţi. E ziua când chiar şi protestanţii dau slujbe la bisericile ortodoxe, pentruca Ilie să le apere şi binecuvinte averile. Pe la Braşov Saşii il numesc sfântul Românilor şi nimeni n'ar indrăsni să iasă la câmp in ziua lui. Se ţin minte multe intâmplări nenorocite cu cei cari l-au dispreţuit. Unuia i-a trăsnit şura, pe altul l-a trăsnit incărcând fânul, al treilea a rămas schilod pe viaţă, furtuna răsturnându-l din car etc. Sfântul Ilie este iute la mânie şi ziua lui aduce vre-

Troiță

muri tari, de aceea cu minte este ca omul să se ferească.

Ne întrebăm: de unde această importanță și popularitate a profetului, care stărue de 28 de veacuri? Cartea primă a Regilor ne-a păstrat numai câteva episoade din viața și activitatea lui. Ele însă sunt de ajuns pentru a ne face o icoană despre uriașa lui personalitate. Indeosebi două din ele sunt mai mult grăitoare.

Primul ne vorbește despre lupta plină de dârzenie a lui Ilie pentru triumful credinței în singurul Dumnezeu adevărat, pentru respectul și împlinirea poruncilor lui, împotriva rătăcirii idololatre, a desfrâului și a întregului cortegiu de păcate, sprijinite oficial de pătura conducătoare a poporului iudeu în frunte cu regele Ahab și desfrânata lui soție Isabela. Ahab regele din Israil între anii 918 și 987 a. Hr. se căsătorește cu Isabela fica regelui Ethbaal din Sidon și Tir, care mai înainte fusese preot al lui Astarte. Sub influința Isabelei, o fanatică adeptă a acestui cult clădește în orașul de reședință Samaria un templu închinat idolului Baal, punând în slujba lui 450 de preoți, iar alături un oracol al lui Astarte cu 400 de profeți. Cultul adevăratului Dumnezeu este prigonit și amenințat cu desființarea. Moravurile ușoare și desfrâul împreunat cu idololatria baalitică pătrunde în toată clasa conducătoare, ba chiar și în popor.

In aceste împrejurări apare Ilie, trimisul lui Dumnezeu. Un bărbat cuminte, credincios și neînfricat. In cuvântări aprinse mustră pe conducători, mustră pe rege, amenințându-i cu pedepsele cerului. Puțini îl iau în seamă. Ahab este prea slab ca să îndrepteze răul pe care l-a făcut. Mânia Isabelei care se vede înfruntată, se varsă toată împotriva profetului. Viața îi este în pericol. Se refugiază într'un loc pustiu din valea Kerith, unde Dumnezeu îl hrănește printr'un corb. Pedeapsa cerului se abate asupra necredincioșilor, 3 ani și jumătate nici un picur de ploaie nu cade pe pământul prăfuit al Palestinei. Foametea seceră zeci de mii de vieți omenești. Seacă râurile și izvoarele. In toiul secetei și valea Kerith seacă și Ilie se refugiază în Fenicia, unde trăește la o văduvă, căreia cu putere dumnezeiască îi înmulțește făina și untdelemnul și-i învie fiul.

De aci revine în patrie, când pedeapsa de sus a ajuns la culme. E vizitat de Obadja ministrul regelui, cu care pune la cale o întâlnire cu regele. La această întâlnire poporul propune o probă și anume: Atât el cât și preoții baalitici să ridice câte un altar de jertfă, cerând foc dela Dumnezeii cărora se închină fiecare. Ahab primește propunerea. Pe muntele Carmil se înalță cele două altare. Preoții baalitici cu închinătorii lor în rugăciuni zgomotoase cer idolului să-și arate puterea. Jertfa rămâne neaprinsă. Ilie se roagă și el lui Dumnezeu, rugul se aprinde îndată și jertfa arde. Dovada era dată. Dumnezeul lui Ilie e singurul Dumnezeu adevărat. Preoții lui Baal sunt uciși. Prorocul triumfă, idololatria Isabelei primește lovitura de grație.

O nouă rugăciune face ca pedeapsa secetei să înceteze. Cerul Palestinei se întunecă, pământul însetat se adapă, începând a rodi. (I Regi 17-19).

Al doilea episod ne povestește despre un alt conflict al profetului cu Ahab și Isabela. Alături de palatul regal iudeul Naboth avea o vie, moștenire părintească. Isabela râvnea la această proprietate. Naboth n'a primit oferta de a-și vinde via. Atunci Isabela a făurit un plan păgân de a-l ucide pe vecinul încăpățînat. In numele regelui a ordonat un timp de post în cetatea lui Naboth. In timpul postului mărturii mincinoase aveau să acuze pe Naboth în fața mulțimii că a hulit pe Dumnezeu, cerând să fie pedepsit cu moartea după legile iudaice.

Diavolescul plan a reuşit. Naboth a fost condamnat şi ucis cu pietrii, iar proprietatea lui a ajuns în posesiunea lui Ahab.

In fața nouei nelegiuiri a păşit Ilie descoperindu-i fățiş crima şi amenințându-l pe rege şi pe regină cu pedepse dumnezeieşti. Ahab a fost cuprins de frică, pocăindu-se (I Regi 21).

Din aceste episoade biblice Ilie ne apare ca un luptător dârz şi neinfricat pentru credința în Dumnezeul cel adevărat într'un timp de mare rătăcire şi împotriva conducătorilor nației sale. Pentru această atitudine sufere prigoane, sufere exilul, dar nu se dă bătut. Alături având ajutorul divin, învinge.

Ilie însă nu concepe credința numai ca o simplă manifestare cultică, ci ca o trăire pe toate tărâmurile vieții. Credința în Dumnezeu impune o anumită conduită, orientată după vrerea cerului. De aceea cu aceeaş dârzenie cu care a luptat împotriva necredinței şi rătăcirii se interpune şi pentru o viață morală corăspunzătoare. Nelegiuirea lui Ahab față de Naboth este numai o sinteză a valului de imoralitate care stăpânea în sânul clasei conducătoare. De aceea înfierarea acestei nelegiuiri simbolizează întreaga acțiune de purificare întreprinsă de Ilie. In această acțiune este sprijinul celor umili şi năpăstuiți, este sprijinul poporului care sufere fără nădejdi jugul despotismului.

De aci a isvorit şi s'a alimentat stima şi dragostea cu care mulțimea l-a îmbrăcat pe Ilie mai mult decât pe orice alt proroc al Vechiului Testament. Zi de zi el a crescut devenind o figură legendară, slăvită din neam în neam.

Strădaniile lui pentru cea mai nobilă cauză din viață, cauza credinței mântuitoare, rămân o măreață pildă pentru posteritate.

PE-AL NESFÂRȘIRII DRUM

de TITUS POIENARU

**Pe-al nesfârşirii drum cădem
Înfrânți de trudă şi de ani,
De valuri ce ne-alungă şi
De ne 'mplinite visuri de sărmani.**

**Ne doare parcă-acest sfârşit,
Dar toate cad şi toate mor,
Se sting şi sorii în înalt,
Şi undele 'n adânc de vad cobor.**

**Şi zilele fug spre amurg,
Şi lumile aceste spre alte
Veşnice lumi necuprinse
În sborul spre moarte-o să salte.**

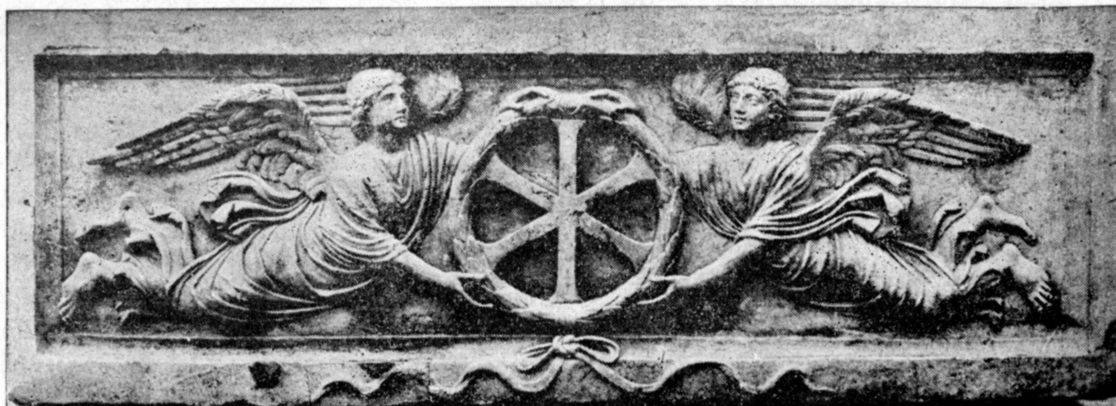
**Suntem atât de slabi aici,
Când timpul se scurge nămornic
Pe lângă fărâma noastră de clipă şi
De gând, atât de gol şi nestatornic.**

**Coborîm de pe coame de munți
În genunea surd 'a tăcerii
Şi lespedea vremii se-aşează încet
Peste noi, ca peste 'ntinderi, umbrele serii.**

SUNT FRATE BUN

de TEODOR CICEU

**Sunt frate bun cu toți țăranii:
Cu ei îmi viețuesc şi zilele şi anii.
Credința lor din leat în leat
Mi-a pironit ființa lângă sat.
Eu cânt cu ciobanii la stână,
Mă prind cu feciorii de mână
Şi 'n horă — în zile de prznic —
Mă 'ncinge frăția năpraznic.
Cu fetele 'n câmp sau pe luncă,
Ori seara când vin dela muncă,
Tovarăşi ne prindem pe loc
Şi tragem o doină cu foc.
Iar lunca şi valea şi codru
Cucernic isonu ni-l țin,
Căci nu e cu rând, nici cu modru,
Să 'năbuşi în suflet suspin.
Eu stau cu bătrânii la sfat,
Mă joc cu copiii prin sat,
Nevestelor le 'ncurc fuioru,
Tinerilor le astâmpăr doru.
Eu cânt cu diecii la strană,
Căci viersul mi-e veşnica hrană,
Iar dacă mă arde vreun chin,
Il sting, tot frățeşte, cu vin...**

CE-AR FACE ISUS IN LOCUL MEU?

de EMIL NICOLESCU

II

In articolul precedent am schițat în linii generale acțiunea pornită de pastorul Henric Maxwell în vederea unei cât mai mari apropieri de felul Mântuitorului de a lucra în orice împrejurare a vieții. Propunând credincioșilor săi, ca timp de un an să se conducă după lozinca cuprinsă în titlul din fruntea articolului, mai multe zeci de persoane din elita societății s'au angajat benevol să lucreze, după cea mai bună știință și conștiință a lor, în sensul cum înțeleg ei că ar fi lucrat Hristos, dacă s'ar fi aflat în locul lor.

Printre cei ce au luat acest angajament se afla și Eduard Norman, proprietarul și primredactorul cotidianului local. Intrând în biroul său deplin conștient de noua rânduire dată vieții sale, făcu ceeace nu mai făcuse de ani de zile: a 'ngenunchiat și s'a rugat să fie călăuzit pas cu pas de dumnezeiasca înțelepciune. Increzător în sprijinul cerut, s'a hotărît să urmeze întru toate îndrumările ce-i vor fi inspirate. Ca primă măsură a suprimat reportajul referitor la concursul luptelor atletice, cari în ziua precedentă au pasionat întreg orașul. N'a revenit asupra deciziei luate nici când ceilalți colaboratori, mirați peste măsură de acest eveniment ne'nțeles de ei, i-au prezis falimentul apropiat; nici când vânzătorii de ziare s'au re'ntors cu majoritatea numerelor nevândute, publicul refuzând cumpărarea unei gazete lipsite de actualitate; nici când, zilele următoare, mulți dintre vechii abonați i-au comunicat să le sisteze trimiterea mai departe a gazetei, care nu e la înălțimea cerințelor zilei, progresivă, întreprinzătoare, corespunzând din toate punctele de vedere pretențiunilor publicului; nici când unii din marii industriași și comercianți îl înștiințară că nu-și mai reînoesc contractele de publicarea anunțurilor, prevăzând scăderea numărului cititorilor. Având convingerea că Hristos ar face la fel, dacă ar fi proprietarul unui ziar, a interzis să mai publice reclamele debitanților de lichioruri, ale întreprinzătorilor de baluri publice, de cafè-concert, amănunte senzaționale despre crime, despre scandalurile particulare și alte grozăvii de acest soi, fără să-i pese de deficitul material ce ar rezulta de aici. A făcut o selecție în ce privește anunțurile, cu toate că mica publicitate constituia un însemnat izvor de venit pentru ziarul său. In rezumat, convingerea lui era, că dacă Hristos ar fi redactorul unei gazete, El n'ar lăsa să apară în ziarul său o frază care ar putea – într'un fel oarecare – să prilejuiască o imputare de grosolănie ori de imoralitate, n'ar urmări numai sporirea împărăției lui Dumnezeu. Scopul unui ziar redactat în acest spirit ar fi să împlinească voia lui Dumnezeu, iar nu acela să câștige bani.

Un alt aspect pentru un ziar îl prezintă laturea politică. Din acest punct de vedere ziarele se împart – cu rare excepții – în guvernamentale și opoziționiste! Al lui Norman făcea parte din prima categorie. Acum însă și-a schimbat coloritul, privind chestiunile politice prin prisma laturei morale. Iată cum motivează Norman această schimbare de front, din atitudine oportunistă, acum una morală: „Redactorul jurnalului a apărat întotdeauna principiile marelui partid actualmente la putere și, prin urmare, a discutat dintr'un punct de vedere oportunist chestiunile politice, mărtu-

rîsind deplîna sa încredere în infailibilitatea acestui partid. De aci înainte, ca să fie cu totul onest față de cititorii săi, redactorul va prezenta și va discuta chestiunile zilnice din punctul de vedere al binelui și al răului. Cu alte cuvinte: El nu se va întreba în primul rând: „e în interesul partidului nostru, e potrivit normelor de care se conduce acest partid", ci: „această măsură este ea în acord cu spiritul și învățăturile lui Hristos, autorul celui mai înalt ideal care s'a propus vr'odată oamenilor?" Asta însemnează că partea morală a fiecărei chestiuni politice va fi considerată ca partea sa esențială și că noi vom afirma că datoriile națiunilor fiind identice cu acelea ale indivizilor, și unii și alții trebue să socotească drept prima lor normă de purtare, să facă totul pentru slava lui Dumnezeu.

„Acelaș principiu va fi observat, de redacție, în ce privește pe candidații pentru locurile vacante în consilii și în diferitele departamente ale Republicei. Vom lucra din toate puterile noastre să facem să triumfe oamenii cei mai capabili și nu vom sprijini cu bună știință și cu voința noastră, nici un candidat care n'ar fi vrednic de toată încrederea, chiar de ar fi pe față susținut de partidul nostru. Cea dintâi întrebare ce vom pune va fi întotdeauna aceasta: este el omul care trebue pentru a ocupa acest loc? Este el cinstit și are capacitatea trebuitoare?"...

Consecvent față de această ținută nouă, s'a aruncat în campania electorală pentru apropiata schimbare a administrației orașului. Dimpreună cu alți pătrunși de acelaș ideal a căutat să organizeze forțele creștine împotriva politicianilor, cari se obicinuiseră să considere treburile orașului ca un monopol particular al lor, privind pe toți cei ce nu erau de ai lor, ca pe niște simple jucării sau simple cifre. Impotriva acestor deținători ai alcoolismului și corupției guvernamentale, întocmi o listă de candidați, cuprinzând nume de oameni onești și capabili. Luptând însă cu mijloace loiale, fură înfrânți de partizanii dezordinei, cari câștigară partida, asigurând astfel încă pe un an triumful răului asupra binelui, al întunerecului asupra luminii. Cu toată înfrângerea și cu toată paguba suferită, Norman a rămas însă statornic în hotărîrea luată, având încredere în biruința finală.

Animat de noul ritm de viață era și directorul atelierelor căilor ferate Alexandru Pover, care organizează întruniri edificatoare pentru cele câteva sute de muncitori de sub conducerea sa. Inceputul promitea să fie satisfăcător. Și de bună seamă ar fi înregistrat succese apreciabile, dacă ar fi rămas și pe mai departe la postul său de comandă, continuând acțiunea începută. Intâmplarea l-a făcut însă să descopere un act, care dovedia că compania căilor ferate calcă legile comerciale în chip flagrant și sistematic, favorizând anumiți acaparatori în paguba publicului. Neputându-se face complice la fraudele comise, trecându-le sub tăcere și-a înaintat demisia, convins că Hristos ar fi făcut la fel. Renunțând la strălucitul său post, a ocupat un modest loc la oficiul telegrafului, spre adânca mâhnire a soției și fiicei sale, cari nu se mai arătară în public după căderea dela domnie. Din această cauză relațiile lui familiare s'au umplut de amărăciune, confirmând prezicerea Mântuitorului că „omul va avea dușmani în propria lui casă", când pilda Lui este urmată de unii și călcată de alții.

Altă personalitate marcantă intrată în ceata următorilor lui Hristos era marele comerciant

Fete la lucru

Milton Wright, un negutător înainte de toate practic, foarte rutinat în afaceri, preocupat mai presus de toate de interesele comerţului său. De când a făcut însă promisiunea şi-a schimbat întregul sistem comercial, punând la baza întreprinderii sale ideea cooperaţiei, deci iubirea înţelegătoare în locul egoismului inteligent. Meditând asupra hotărârii luate şi-a schiţat şi un program de conducere cât mai potrivit cu felul în care ar conduce Hristos un magazin ca al lui. Conform acestui program norma sa de conducere de acum înainte urma să fie că nu va mai da întâietate chestiunii câştigului, ci afacerile le va pune în slujba măririi lui Dumnezeu. Iar dacă totuşi va câştiga bani, pe aceştia nu-i va socoti ca aparţinându-i, ci ca un împrumut, pe care-l va folosi spre binele semenilor. Nu va face niciodată vreun lucru cât de puţin necinstit sau măcar de o îndoelnică onestitate şi dinadins nici nu va păgubi pe vreun concurent. Relaţiile sale familiare, cele cu funcţionarii săi şi cu clienţii vor fi rânduite după normele de dreptate, iubire şi bunăvoinţă, văzând în toţi tot atâtea suflete de mântuit. Aceste intenţii vor fi pentru dânsul întotdeauna mai de preţ decât foloasele băneşti.

Pătura intelectuală, lipsită de orice contact real cu straturile de jos, înrolată sub noul steag e reprezentată prin Donald Maroh, preşedintele liceului local. Zbuciumul său intern până să-şi afle noul drum îl aflăm dintr'o convorbire avută cu păstorul său şi merită să fie cunoscut cel puţin în părţile sale principale. Referind lozinca la ocupaţiunea sa de profesor, raţionează precum urmează: „Am încercat să mă încredinţez cu însu-mi că El ar lucra pur şi simplu aşa cum am lucrat eu până acum, că s'ar mulţumi să conducă liceul meu şi să facă cursurile mele de morală şi filosofie. Dar n'am putut să fug de gândul că El ar mai face încă altceva şi că acest ceva este tocmai ceeace n'am nicio râvnă să fac şi de care mă tem chiar din tot sufletul, căci îmi va pricinui o adevărată suferinţă... Maxwell, noi aparţinem, amândoi, unei clase de oameni cari au ocolit întotdeauna datoriile de cetăţean. Am trăit într'o mică lume aparte, dedându-ne studiilor ce ne-au plăcut şi stând departe de nevoile neplăcute ale vieţii îndeobşte. Mărturisesc cu ruşine că n'am dat inlături, întotdeauna, înedins, dela răspunderile ce au faţă de acest oraş. Cred a şti că treburile noastre de gospodărie comunală sunt în mânile unui grup de oameni stricaţi şi fără nicio normă călăuzitoare, cari se lasă cârmuiţi ei înşişi de pleava populaţiei şi cari conduc treburile oraşului dintr'un punct de vedere foarte egoist. Şi totuşi, în toată vremea aceasta m'am mulţumit, ce de altminteri toţi profesorii liceului, să las ca lucrurile să-şi urmeze drumul lor şi am trăit într'un mic cerc al meu, fără să am nici un contact cu adevăratul popor şi fără să-i arăt cea mai mică simpatie. „Ce ar face Iisus?“ Până acum am isbutit să fug de un răspuns cinstit la această întrebare, dar nu mai pot continua. Datoria mea vădită este să iau o parte făţişă la alegerile ce vin, să merg la adunări, să arunc în balanţă greutatea influenţei mele pentru a chezeșui, pe cât e posibil, alegerea oamenilor cinstiţi; să mă adâncesc, în sfârşit, în vălmăşagul de corupţie, de compromisuri, de trucuri şi imoralitate, care este astăzi lumea politică a Raymondului... Poate acestea îmi sunt negrăit de respingătoare şi aş da lumea toată să-mi pot spune „nu cred c'ar face Iisus acest lucru“. E tocmai ceeace nu pot spune. Aş preferi să-mi pierd situaţia sau orice – atâta mi-i de urât gândul să intru în atingere cu lumea aceasta şi mai ales aş preferi eu mult de tot să nu ies din cabinetul meu de lucru decât pentru a preda elevilor mei morala şi filosofia. Dar chemarea e prea limpede ca să-mi scape. „Donald Maroh, urmează-mă! Fă-ţi datoria ca cetăţean al Raymondului. Osteneşte-te să cureţi acest mare grajd municipal, chiar dacă sentimentele tale aristocratice ar trebui să fie puţintel împroşcate“. Aceste cuvinte le aud eu. Asta este crucea mea; eu trebue ori s'o iau în spate, ori să tăgăduesc pe Domnul“. – S'a decis pentru prima alternativă, întrebuinţând vasta-i erudiţie şi marea-i înrâurire pentru însănătoşirea morală a oraşului, pentru înobilarea patriotismului concetăţenilor, inspirând tinerilor dorinţa de a trăi pentru Hristos şi învăţându-i că educaţia impune celor cari o au mari datorii faţă de cei slabi şi neştiutori.

De noul suflu fură atinşi şi câţiva din tinerii la modă, cari duceau o viaţă fluşturatecă, petrecându-şi cea mai mare parte a timpului la club, neavând nici un scop definit, nici o ambiţie sau preocupare deosebită. Exponentul lor e Rollin Page, membrul cel mai elegant din cel mai elegant club al oraşului. Acesta nu mergea la biserică decât pentru ascultarea muzicei şi din admiraţia tot mai mare ce o simţia pentru o solistă, care prin vocea ei fermecătoare imprima o notă deosebit de plăcută serviciului divin. Cum această fată devenise şi ea o ucenică a lui Hristos, l-a refuzat când Page a cerut-o în căsătorie, pe motiv că n'are nici o ţintă în viaţă, că nu lucrează numai pentru a face lumea mai bună, ci-şi petrece timpul la club, în plăceri, călătorii şi lux, deci în lucruri cari nu pot atrage pe-o femee cu alte con-

cepţii de viaţă. Această declaraţie l-a desmetecit pe tinărul amorezat. Ca să fie demn de dragostea fiinţei iubite, Page s'a inrolat şi el sub steagul cel nou şi cerceta regulat adunările muncitoreşti, inghesuindu-se printre bărbaţi şi femei în haine murdare, fără să bage de seamă privirile batjocoritoare îndreptate spre dânsul, dar şi fără să-i pese de mirarea produsă in societatea inaltă de convertirea sa. Schimbarea lui sufletească era aşa de temeinică, încât acum frecventa clubul numai cu intenţia de a-şi converti şi prietenii, foştii tovarăşi de lenevire, la ideea unei vieţi mai bune. Aflându-şi astfel un rost folositor în viaţă, aleasa visurilor sale începu să-l privească cu alţi ochi, cerând să se apropie acum ca de el, intrezărind posibilitatea să devină o pereche fericită.

Un alt tinăr din lumea bună fu aruncat în vâltoarea vieţii de faptul că părinţii pierzându-şi averea, el a fost silit să se aştearnă pe muncă, devenind secretarul de noapte al unui mare hotel. Astfel existenţa-i era asigurată. Luând însă şi el asupra sa angajamentul, căuta să vină în ajutorul nevoiaşilor prin diferite lucrări de dulgherie, săvârşite in timpul liber. Pe când lucra intr'un atelier improvizat, s'a intâlnit cu o domnişoară cunoscută tot din lumea bună, care infiinţase o bucătărie populară, dupăce şi părinţii ei şi-au pierdut averea. Tatăl ei neputând supravieţui această nenorocire, se sinucise, iar mama ei muri în urma unui atac de apoplexie. Acum fiecare din cei doi tineri se simţiau mulţumiţi cu noua lor situaţie. Călăuziţi de acelaş scop de a-şi cheltui comorile inimilor lor pentru cei desmoşteniţi, intre ei s'a infiripat o duioasă idilă, încununată de căsătoria lor, care nu s'ar fi produs, dacă nenorocirile vieţii, cari pe ei nu i-au putut dobori, nu i-ar fi apropiat spre binele şi fericirea lor.

La noua mişcare aderase şi doctorul West, care ingrijea de muncitorii bolnavi numai din dragoste. Iar proprietarul de imobile Clayton nu şi-a mai inchiriat localurile spre a servi de cârciumi şi bodegi şi nici n'a urmărit să încaseze numai chirii cât mai mari pentru nişte cocioabe, în cari oamenii muriau iarna de frig, ci se îngrijiră să le transforme în locuinţe sănătoase şi provăzute cu tot confortul necesar unei vieţuiri omeneşti demne.

Dintre cei inrolaţi sub stindardul desfăşurat de pastor, numai unul nu şi-a respectat angajamentul. Acesta era romancierul Iasper Chase. Dupăce aderase la mişcare, timp de câteva săptămâni încă nu era lămurit asupra căii de urmat. Lua parte la consfătuirile intime ale ostaşului noului fel de purtare, precum şi la intrunirile organizate pentru muncitori, dar numai ca privitor şi nici ca un desinteresat, ci mânat de dorinţa egoistă de a câştiga dragostea aceleiaşi fete, pe care o iubia şi Rollin Page. In taină o iubia de peste un an. O luase şi ca model pentru cronica primului său roman, eroul fiind el insuşi. Deşi numele şi impreiurările exterioare nu-i dădeau de gol, fata ghicise că era vorba de ei doi în romanul in care se şi iubiau. Dar, ca nici odată, n'a făcut caz de aceasta şi nici nu s'a supărat, ceeace l-a făcut să creadă că ea incepea să se apropie sufleteşte de el. Incurajat oarecumva de această atitudine, insoţind-o spre casă după o şedinţă ţinută pentru muncitori, scriitorul i-a mărturisit

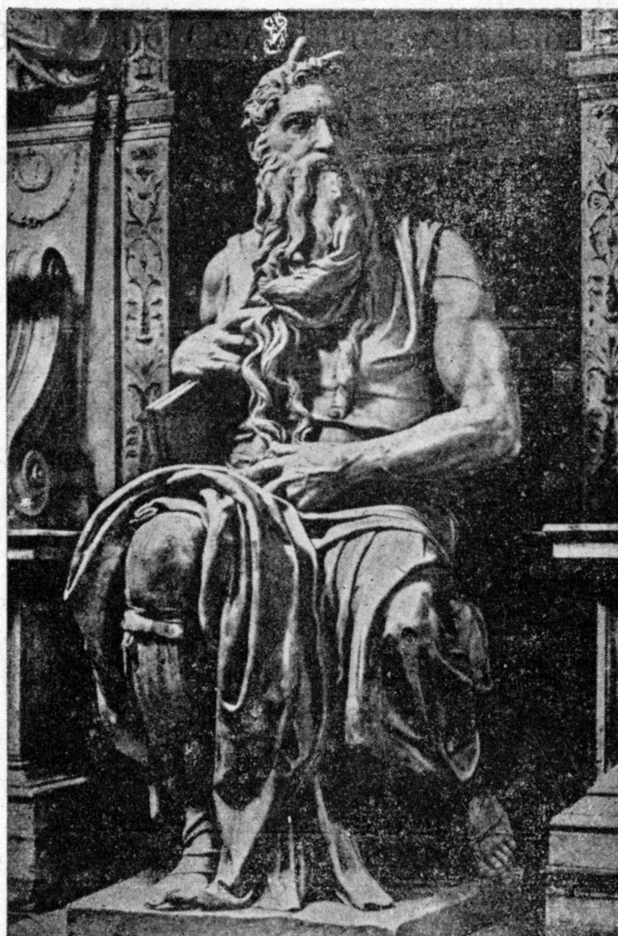

Verona: Procesiune pentru ploaie

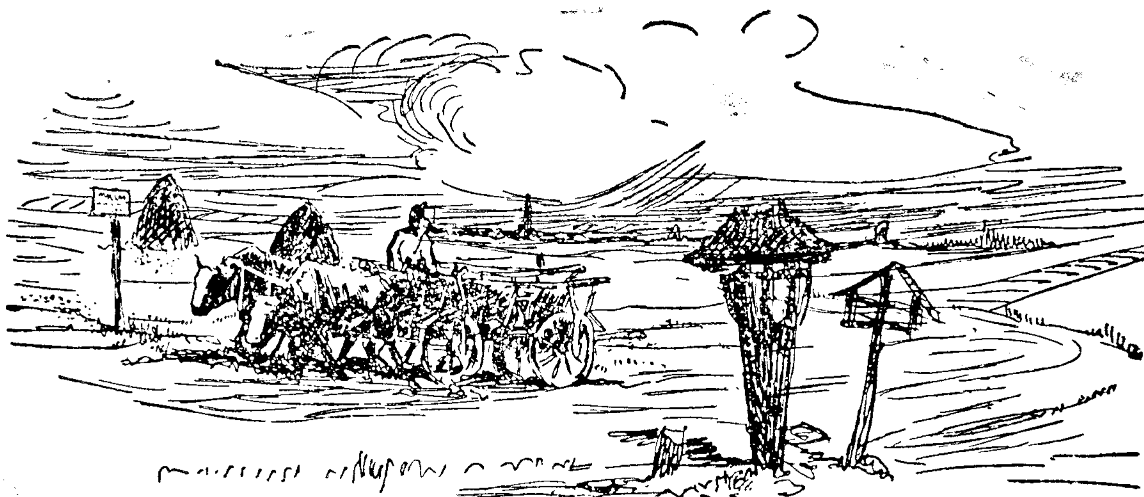
dragostea sa. Momentul a fost însă rău ales. Fata, stând încă sub profunda impresie a celor trăite cu prilejul acelei înălțătoare întruniri, s'a revoltat pentrucă el nu știa să respecte evenimentele supranaturale, la cari participaseră împreună. Gândul că, în timp ce ea căuta cu o pasiune deslănțuită de unica dorință de a smulge din ghiarele păcatului acea mulțime adunată în fața ei; Iasper o ascultă numai din dragostea pentru ea, o tulburase ca o profanare. Văzându-l stăpânit de gânduri așa de meschine și egoiste, nici pe el nu l-a socotit vrednic să-l întovărășească pe cărările vieții.

Refuzul acesta neașteptat și surprinderea fetei în societatea lui Page într'o zi pe stradă l-a făcut să se izoleze de restul lumii, dedicându-se îndeletnicilor sale literare. Acum lucra la un roman lumesc, scris într'un stil popular. Nu cuprindea nimic imoral, dar nici ceva care să fie hotărit creștin. N'avea altă țintă decât să facă plăcere cititorului, știind că asemenea cărți au trecere și că lumea elegantă tămâiază și admiră talentul acestui gen de scriitori. Cum nu era sărac, asculta mai puțin de dragul câștigului bănesc decât de marea sa ambiție de a-și crea faimă, de a înregistra succese. Intrebându-se însă, dacă și Hristos și-ar întrebuința talentul în felul acesta, sau ar scrie ceva folositor, care să poată ajuta pe cineva să trăiască, ajunse la constatarea că idealul propus de Iisus era cu mult prea sus pentruca un romancier să-l poată atinge. De aceea, împins atât de parapon cât și de dragostea lui pierdută, luă hotărîrea categorică de a-l tăgădui pe învățătorul său, ale Cărui cuvinte: „Oricine pune mâna pe coarnele plugului și se uită îndărăt, nu-i vrednic de împărăția cerurilor“, se potrivesc așa de bine la cazul lui.

Rămâne să vedem cum a conceput pastorul și lumea femenină, ca să pună 'n practică lozinca. Despre acesta va fi vorba în numărul viitor.

Michel Angelo: Moise

RUSALII

de ALEX. BOCHIȘ

Cu zeciuiala rodului din Vechiul Legământ
Urmași, de printre neamuri, ai celor ce-au intrat cândva în Canaan
Se urcă spre Ierusalim din an în an
Și de-a ceasului vremii sosire, gândul și-l frământ

Cu partea de jertfe din lamura aleasă a făinii
Din pământescul edeen Mesopotamia 'ș trimite cucernicii săi,
Iar Parții și Mezii, cu mieii spre ardere 'ngrășați pe dealuri umbroase și văi
Prin colb și năduf s'apropie 'ncet la marele praznic al Cincizecimii

Cei de prin Roma și mândrele plaiuri de pe la Pont și Tomis
Untul de lemn pentru candeli și turte în urne sculptate
Și vin din cel roș spre turnare 'n burdufuri frumoase, bogate,
Pe toate 'n pătrare de him le-au închis

Frigii, Pamfilii, Libienii ș' Arabii, în togele albe 'nbrăcați,
Purtând mirodenii de smirnă, tămâie, cu pas domolit și alene
Sosesc toți în grupuri cu cei de un neam, ce-și scaldă privirea în marea Chirene
La poarta cetății, simțindu-se parcă la cer înălțați.

Rând, pe rând, jertfele 's așezate cucernic pe-altare
Iar marele preot înalță brațe spre cer
Cu frică adâncă rostind: Iahveh, primește-le jertfa și mila Ți-o cer!
Dar fumul din jertfe arată că praznicul n'are-ascultare.
. . . .

Cutremur deodată străbate ascunsa chilie în care
In frică și 'n rugă ai Domnului robi cu toții erau la un loc
Iar Duhul cel Sfânt cu huiet de vifor și 'n formă de limbi ca de foc
Miruindu-i în creștet, înoindu-le legea și firea, coboară pe fieștecare.

Cu mintea și graiul curate, prin focul din creștet lăsat
Veseli purces=au la a Hristosului Duh predicare.
Pedeapsa cea veche din Babilon, simțind=o fieștecare
Apusă cu Legea ce=odată, în munte, lui Moisi s'a dat.

Cu Legea cea veche în lutul mâinilor mele, Preaînalt Dumnezeu,
Caut spre neprimitele jertfe 'n cetate,
Iar inima=mi ornic al vremii ce bate
Sosirea cerescului foc și pe jertfelnicul meu

Cu râvnă de=apostol schimbat prin Rusalii prin lume mă mână,
Părinte ceresc, al vrerilor bune liman,
Arzându=mi din suflet cu rază de Duh, prihană 'nvechită și orice alean,
Simțindu=ți mereu peste soartă=mi veghind, puternica=ți mână.

SCRISOARE

de ION CHEREJAN

Mereu te văd... mereu te=aud... în suflet veșnic ești...
In gânduri, seara, chipul tău adese coboară
Peste gânguri. – Vremea=mi tâlcuește minunatele povești,
Dar glasul lor e trist, precum un plânset de vioară.

O, câtă depărtare, câte drumuri între noi s'au întins!
Minutele par veacuri – și cât de 'ncet se cerne vremea printre ele!...
E ca și cum n'am fi fost mai ieri într'un așa de mic cuprins,
Atât de straniu și de 'nlături – cine ne=a împins?

Ori, unde=ți spânzuri dorul, de privești lung peste depărtări
Ca soarele în cea din urmă 'mbrățișare spre Apus?
Lângă care vis drag îți odihnești atâtea uitări,
De rămâi cu visul, cine știe unde, dus?
. . . .

Mereu te văd... mereu te=aud... în suflet veșnic ești...
Deși depărtarea crește 'ntre noi nemărginite întinderi pustii.
Bucuriile de=atunci își urzesc amintirile 'n povesti,
Iar amintirile, iubita mea, îmi bat în geam să=mi spună c'ai să vii...

SECERĂTOAREI

de VALENTIN RAUS

Mireasa florilor de grâu, secerătoare,
Cu cântecul pe buze ca o zână bună
Și frântă 'n două dela cingătoare
Auzi, de peste văi un tulnic sună.

Adună în priviri văzduhul clar, albastru
Și 'n păr o holdă coaptă de văpăi,
S'a ridicat mai sus bătrânul astru
Boltind mai tare cerul pe sutele de clăi.

O geană ș'apoi alta las'o domol să cadă
Pe aripe de vânt și gândul o să-ți sboare
Tot printre clăi și snopii în cireadă
Și s'o urca aproape până 'n soare.

Lin pieptul să-ți înalțe cupole moi de giulgi,
Pe-altițe fir de aur să-ți toarcă un paing
Din caerul de vise și cu de aur fulgi
Cu tonuri clari de doină de fluere și cling...

PLECARE ÎN VIS

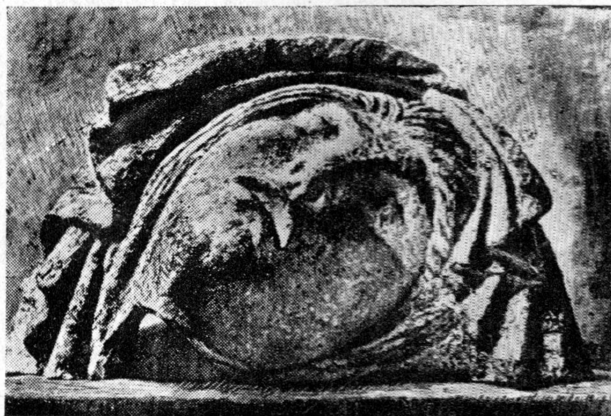
de DIONIS FĂRCAȘIU

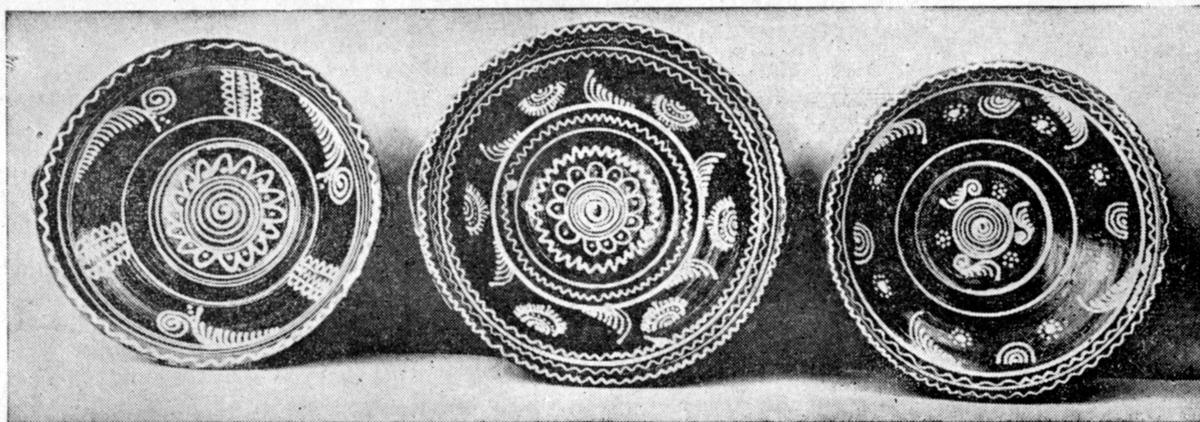
Am plecat din nou pe drumul visului din cartea mea,
Spre culmile ce m'au străpuns însângerate,
Iar gândurile mele, caravane 'ndurerate,
Se pierd în zarea picurată de o stea.

Și am trecut cu pribegia adunată 'n snopi de ani
Prin satul cu amurgul colorat de primăvară
Și 'n noaptea care a cuprins drumeagul și drumețul subțioară,
Visele mi-au adormit în șanțul năpădit de iarbă și de bolovani.

In zorii dimineții sufletul mi s'a 'nălțat cu ciocârliile spre soare
Și 'n imnul ce-a țâșnit din el spre înălțimile senine
E rugăciunea cântecelor mele pentru vis și pentru mine,
Revărsată peste holdele de grâne împănate cu cicoare.

Și întorcându-mi înapoi privirea dumicată 'n prag
Spre satul cu căsuțe albe ca niște năfrămuțe,
Am înțeles din fluturarea albă de mânuțe,
Că 'n urma mea 'm lăsat tot ce-am avut mai drag.

REALITĂȚI ȘI PERSPECTIVE

de R. CUCUTĂ

Dacă e adevărat că „omul sfințește locul", nu e mai puțin adevărat că sistemele sociale au atâta valoare, câtă iubire de aproapele e altoită în ele.

Capitalismul modern – prin introducerea mașinismului, raționalizarea muncii și desvoltarea mijloacelor de comunicație – reprezintă desigur un progres în evoluția economică a omenirii, față de sistemele mai vechi întemeiate pe șerbie și sclavie, dar setea nepotolită de averi a capitaliștilor a dus la excese economice și frământări sociale dureroase. Dacă prin producția în masă o mulțime de articole s'au ieftinit, capitalismul aduce în schimb societății plaga șomajului, a războaielor pentru cuceriri de piețe îndepărtate și specula cu mizeria omenească. Peste milioanele de locuitori din China se abate din vreme în vreme spectrul înspăimântător al uneia din cele șapte vaci slabe din visul Faraonului; mor atunci de foame sute de mii de țărani și orășeni, iar în acelaș timp, dealungul șinelor de cale ferată din Australia munți de grâu putrezesc în așteptarea „clienților serioși", întinderi mari de pământ sunt lăsate în Statele Unite nesămănate, sau holdele grele de rod sunt părăsite pe câmp și-și scutură „pânea" pe glie, iar din Brazilia ies în larg vapoare tixite cu saci de cafea, spre a fi aruncată în mare. Alteori orbirea, prostia și răutatea omenească ia înfățișeri și mai strigătoare la cer, când cei ce sufăr în mizerie stau chiar în fața bunurilor ce se risipesc zadarnic, din lipsă de „cumpărători". In timpul ultimei crize economice din Statele Unite (pela 1930), milioane de oameni tânjau fără de lucru, fără venit, iar ei și familiile lor se sbăteau fără o rază de nădejde pentru ziua de mâne. In acelaș timp fabricile erau cu porțile închise, mașinile cele mai perfecte, îngrămădite unele lângă altele, se rugineau în așteptarea lucrătorilor, care tânjeau de dorul muncii. Fermierii își lăsau țarinile în părăgină, magazinele – tixite de hrană și îmbrăcăminte nevândute – erau lăsate în grija șoarecilor și a șobolanilor, locuințele goale sunau a pustiu, căci numai paianjenii mai făceau înaltă strategie prin ele, în timp ce locatarii lor de altă dată stăteau îngrămădiți în corturi și bărăci nesănătoase, iar cei mai slabi de înger sau cei mai focoși, sătui de atâta mizerie își puneau capăt zilelor. In acelaș timp economia dirijată a altor state nu cunoștea deloc sau aproape deloc plaga șomajului.

Nu de mult ziarele din țara trusturilor aduceau știrea că un inginer, dl Howard Scott, a ridicat noi și grave acuze împotriva acelora care, din dorul lor nemăsurat de pricopsire, se pun de-a-curmezișul drumului ce ar aduce un trai mai lesnicios milioanelor de consumatori. Domnul Howard Scott nu e om politic, ci omul cifrelor. Deși a urmat la universități europene și a făcut cercetări în laboratoarele vestitei I. G. Farbenindustrie, a rămas prin firea sa american, căci s'a pus să studieze de aproape posibilitățile de realizare a celor mai „nebunești" visuri omenești. Dânsul, împreună cu alți vreo sută de ingineri, s'a alăturat tehnocraților care lucrează în cadrele universității Columbia și s'au pus cu toții pe cercetări și pe calculat: Câte energii și ce materii prime are pământul și ce s'ar putea realiza din aceste

bogăţii? Astfel au calculat forţa căderilor de apă, forţa neîntrebuinţată a vânturilor şi a atâtor energii risipite ce ne trimite soarele. Au găsit inginerii că cea mai mare parte din aceste forţe rămân nefolosite şi în schimb se face o risipă vinovată cu materiile prime ce nu se mai pot înlocui (petrol, cărbuni, fier etc.) Dar mai tristă e constatarea că rămân nefolosite cele mai folositoare născociri ale spiritului uman. Cu trudă grea, omul reuşeşte din când în când să născocească cele mai minunate mijloace ce i-ar înlesni traiul şi i-ar înfrumseţa viaţa pe pământ, dar îndată îşi pun ghiara pe aceste născociri speculanţii cu foamea şi mizeria milioanelor de oameni. Calculele reci ale inginerilor au dovedit că dacă omenirea ar vrea să-şi organizeze temeinic munca, omul s'ar elibera în bună parte de sub blestemul muncii istovitoare, căci muncind în fabrici şi pe ogoare numai două ore la zi, nu toată viaţa, ci numai 20 de ani (dela 25 la 45 de ani), el şi-ar putea crea un confort *de zece ori* mai deplin decât acel ce il aveau oamenii în 1929. Fiecare familie ar avea casa sa modernă, cu grădină de pomi şi flori, cu cel mai bun automobil în garaj, în casă cu tot ceeace tehnica de azi poate face viaţa mai plăcută şi mai uşoară: lumină electrică, frigorifer, ventilatoare, maşini de bucătărie fără funingine şi murdărie, maşini pentru spălat vesela şi maşini de spălat şi uscat rufăria, aspiratoare de praf, baie cu apă caldă în toată bună vremea. Fiecare om s'ar putea bucura de plăcerea călătoriilor în ţări îndepărtate, de acces la staţiuni balneare şi climaterice.

Că nu ajungem în „raiul" acesta material, pricina e răutatea şi prostia omenească.

„Cel mai grăitor exemplu de risipa făcută în sistemul de producţie actual, scrie Howard Scott, e lama de ras. Azi cunoaştem taina prin care orice fabricant de lame poate face, fără prea mare greutate, chiar şi din cea mai ordinară tablă de fier, lame cu tăiş „tungsten-carbid", al căror preţ n'ar fi decât cu 20% mai urcat decât al lamelor actuale, dar în schimb ele ar putea fi folosite, fără să le ascuţim, o viaţă întreagă, ba ar putea fi lăsate şi moştenire fiilor.

„Fabricile de lame ar putea produce în foarte scurtă vreme lame care să ţină un veac, pentru toţi locuitorii de pe pământ, dar îndată după aceea aceleaşi fabrici ar trebui să-şi înceteze activitatea, aşa ceva însă nu e pe placul miliardarilor fabricanţi de gilete.

„Fabricile nu pot exista decât producând mărfuri lipsite de trăinicie, mărfuri ce trebuesc mereu înoite. Pentru fabricant e fără importanţă risipa de muncă omenească şi risipa de materii prime", dacă din această risipă el are venit.

Inginerul Scott mai dă şi alte exemple din industria textilă, a automobilelor, a chibritelor. S'a descoperit, zice inginerul Scott, o urzică numită *ramie*, din tulpina căreia se pot scoate fire de 55-60 de cm. lungime. In ţările sudice se pot face două recolte de ramie la an, iar cheltuelile de producţie sunt foarte reduse. Producţia pe hectar e de zece ori mai mare decât cea de bumbac. Ţesăturile făcute din aceste fire sunt de şapte ori mai trainice decât acele din cea mai fină lână de Australia şi de o sută de ori mai trainice decât ţesăturile de bumbac. Firele acestei plante pot fi ţesute uşor în amestec de bumbac ori mătase, dar şi ele singure strălucesc aproape ca mătasa şi pot fi colorate foarte uşor. Mai au o parte bună: trăinicia lor creşte, dacă ţesătura se udă cu apă. Hârtia făcută din fibrele de ramie n'o poţi rupe cu mâna.

Inginerul Scott nu are nădejde că vom ajunge în curând să purtăm ţesături de ramie, căci interesul fabricanţilor e „să ne dăm banii pe ţesături ce se tocesc şi se rup îndată, prefăcându-se uşor în zdrenţe... La ce să facă ei ţesături, care se întăresc dacă sunt spălate des, când pot

G. Bologna: Ercule luptând cu Centaurul

Rodin: Plânsul

fabrica albituri de pat și de corp, care se topesc în mânile spălătoreselor noastre?"

„Tehnicienii de azi - adaogă dl. Scott - ar fi în stare să fabrice automobile cu un randament (viteză, consumație de benzină etc.) egal cu al celor mai bune automobile de azi, dar care ...ar putea străbate o jumătate milion de kilometri, fără să le trebuiască nici cea mai mică reparațiune. Un astfel de automobil ar fi doar cu 50% mai scump decât prețul unui automobil de marcă de până acum... în schimb el ar fi de zece ori mai trainic". Dacă fabricele ar produce în serie automobile, să le zicem ...Matusalem, după 3-4 ani de fabricație ar trebui să-și închidă porțile.

Și în sfârșit ziarele dau, ca ultim exemplu din studiul inginerului Scott, chibritul pe viață. A fost făcută și această născocire, chibritul care să-l folosești o viață întreagă. Născocirea a speriat rău concernul suedez, care a ajuns furnizor de chibrite al întregei lumi. Acești oameni s'au grăbit să pună mâna pe taina chibritului celui ieftin și s'o închidă în cea mai grea casă de fier a lor, zăvorându-o cu de șapte ori șapte lacăte. In felul acesta capitaliștii suedezi și-au salvat dividendele dela o moarte sigură, iar chibritul cel ieftin a rămas ca o stea îndepărtată pe bolta idealului economiei raționale.

Dacă tot ce scriu ziarele despre inginerul Scott e adevărat și dacă calculele inginerului se reazimă pe stânca tare a realităților, atunci zările posibilului se deschid larg pentru civilizația omenească. Dar nu numai civilizația ar înflori într'o astfel de atmosferă, ci și cultura. Dragostea de frumos și adevăr ar pătrunde în mai multe inimi, dacă e adevărată învățătura sociologiei, că nu poate fi realizată o cultură mai înaltă fără eliberarea de sub jugul grijilor materiale.

Ziarele, cari au adus știri despre calculele dlui Horward Scott, n'au amintit dacă pe târâm alimentar a anunțat inginerul vreo revoluție sau nu. Mulți sunt de părere că pe acest târâm nici nu se pot face revoluții, căci stomacul e un organ foarte tradiționalist. Indepărtarea de tradiție se pedepsește aspru, chiar dacă nu ne dăm seama decât mai târziu, cum ne-a lămurit cu descoperirea vitaminelor. Caricaturiștii țintuesc cu ironia lor pe cei ce au îndrăsnit să vorbească de o hrană „condensată" în pilule. Totuși o ieftinire sensibilă a articolelor alimentare ar aduce multă ușurare bugetului familiar, doar o bună parte din venite se cheltuesc pentru bucătărie.

Un început de ieftinire il anunțase revista americană „Time", care adusese nu de mult vestea că fabrica de bere Anheuser-Busch din St. Louis, pregătește într'una din căzile sale o tonă de „carne sintetică" în decurs de 12 ore. Invățații suedezi și-au desăvârșit și ei o metodă de fabricare a cărnii. O firmă suedeză, care se ocupa cu fabricarea drojdiei, a contribuit mult la desăvârșirea acestei metode, iar când experiențele i-au fost încununate de succes, a instalat o fabrică în care să producă 300.000 de kg. carne sintetică anual.

Deschizător de cale în aceste încercări a fost chimistul A. C. Thaysen. El s'a străduit să producă o drojdie mai bună, care să mărească puterea de nutriție a alimentelor noastre. I-a și reușit să producă o drojdie cu gust de nucă. Studiile începute în Europa au fost continuate în America de Carl Lindgen, un învățat de origină suedeză. Lindgen și-a pus de gând să facă o serie întreagă de drojdii, având gustul tuturor alimentelor noastre obișnuite. Prin încrucișarea diferitelor specii de ciuperci (din drojdii) i-a reușit să creeze alimente cu un gust atât de fin, încât și celor mai alegători oameni le lasă gura apă după ele.

Producerea acestor drojdii e foarte simplă, puțin costisitoare și se face în câteva ore. Intr'o cadă mare, care conține 25.000 de litri de apă, se pun 60 de kg. de drojdii, 1500 kg. de melasă (rămășiță dela fabricarea zahărului), se adaogă amoniac și se trece prin cultură un curent puter-

nic de aier (300 metri cubi la minut). Ciupercile se hrănesc cu zahărul din melasă, desvoltându-se foarte repede. După 12 ore greutetea lor e de vreo 16 ori mai mare decât la început. Scoase din cadă şi uscate, ele au înfăţişare de praf de culoare brună, cu gust de carne, de nucă sau anume verdeţuri, după natura drojdiei puse spre fermentare. De vreo doi ani de zile se pregătesc din drojdii o mulţime de alimente, în care drojdia e un component principal. Statele-Unite trebuind să-şi alimenteze trupele la depărtări mari, au cumpărat cantităţi importante de „carne sintetică", căci e tot atât de hrănitoare, are tot atâta albumină ca şi carnea adevărată, în schimb e de cinci ori mai ieftină, iar transportul ei se face mult mai uşor.

Nu mai lungim vorba. E limpede că omul ar putea trăi fără nicio grijă de pânea cea de toate zilele, ar putea avea îmbrăcăminte, casă şi confort ales, dacă ar vrea cu adevărat să-şi organizeze viaţa raţional. Ştiinţa ne spune că nici mizeria din vremi de pace, nici lacrimile din vremi de războiu nu sunt fatal legate de scurta şi zbuciumata noastră viaţă pământească. Poate că demonul care în vremi de pace îşi ţine labele pe aripile omenirii, nelăsând-o să se înalţe în zări mai luminoase, e acelaş cu demonul care în vremi de războiu îi face sărmanei omeniri răni adânci, hrănindu-se cu sângele ei cald. Poate că numele demonului e mamona. Dacă Sfântului Gheorghe i s'ar face milă de oameni şi ar alunga jivina, poate că oamenii, stăpâni pe atâtea bunuri, pe atâtea forţe s'ar izbi într'o zi cu mai multă sete, cu forţa mărită ce o au în mâni. Doar trista istorie omenească e plină de progrese şi dezastre pe tărâmul civilizaţiei. Mai ales în veacul din urmă, progresele pe tărâmul material au fost uimitoare: ştiinţa şi bunăstarea au progresat prin salturi uriaşe, dar şi războaiele cele mai sângeroase tot în acest veac le-am trăit. Va fi mereu aşa, până ce omul nu va face un mare salt spre înălţime, dar nu cu ajutorul motoarelor de mii de cai putere, ci cu puterea liniştită a inimii, care să dorească împărtăşirea din idealul iubirii aproapelui.

Fl. Pretorian: Costume din Scheiu

IN DRUMEŢIE

La Mănăstirea „Sfântul Ilie Prorocul“

de AUG. FAUR

Este firesc ca odată cu ivirea celor dintâi flori de primăvară fiecare om să se dorească după o viaţă mai senină şi mai bună. Oraşul, ori câte surprize ar prezenta, nu va reuşi să redea niciodată pe deplin puterea de înviorarea sufletului.

La câmp, pe pajişte, în natură se află viaţa. Acolo sufletul tresare la fiecare fir de iarbă; de aceea, nu ştiu cum, dar nu pot să nu-mi mărturisesc bucuria când am aflat că voi putea părăsi oraşul, petrecând câteva zile la ţară.

Când am ajuns la gară, trenul gemea de călători. Abia dacă am putut să-mi aşez geamantanul pe un colţ al culoarului. Alături de mine mai erau două surori dela o Instituţie de călugăriţe, câteva fete mai răsărite dela ţară, iar mai îndărăt o domnişoară rumenă şi plină de necaz. Neavând pe cine se răzbuna, îşi mărturisea sieşi necazul, pentrucă „tinerii de limonadă de astăzi“ n'au fost destul de amabili cu ea.

In colţul din stânga culoarului surorile stăteau liniştite. Nu le-a supărat aglomeraţia, nu s'au simţit incomodate ori de câteori călătorii s'au atins de uniformele lor, ci stăteau resemnate şi împăcate.

Imobilizat, stăteam locului, ca un par înfipt într'un tău cu cânepă. La una din gările din vecinătate surorile s'au dat jos. Prin plecarea lor s'au făcut două locuri libere şi radios, m'am grăbit şi eu, ca nu cumva un altul mai sprinten să-mi treacă pe dinainte. De acum eram liniştit. Aveam şi eu, în sfârşit, locul meu, de unde puteam privi lumea cu tot farmecul pe care-l îmbie o zi de Mai.

In fuga nebună a trenului nu mă săturam să privesc. Prin faţa ochilor mei se perindau tot felul de tablouri. Copilaşii alergau desculţi pe tot parcursul drumului şi nu ştiam ce să admir mai mult: sănătatea şi vioiciunea lor, sau câmpurile care se 'ntindeau ca nişte covoare minunate din poveştile fermecate ale copilăriei. Aici un om îşi îndemna boii la plug, dincolo nişte copilaşi mai răsăriţi cotrobăiau cu plivitorile printre firele verzi şi subţiri ale unei holde de grâu după buruenI.

In depărtare, deodată au început să apară nişte dealuri costelive, pentruca nu peste mult să se profileze conturul unor coaste mai golaşe. Un domn care era mai în apropiere, văzând cât de mult eram preocupat de ceea ce-mi oferea natura, se apropie de mine şi-mi zice:

– E Csicsó-Ciceul, Părinte! In apropiere e satul meu de naştere şi dacă aţi vrea să ştiţi ceva despre însemnătatea lui sunt foarte bucuros să vă dau câteva desluşiri.

Preocupat de panoramele mele, nici n'am observat când dintr'o gară dincolo de Dés-Dej un domn s'a urcat în tren şi a „ocupat“ loc alături de mine. Era o cunoştinţă veche. Ne-am strâns mâna şi astfel aflai veşti despre vechea cetate a satelor din împrejurimi şi a oamenilor ce le locuesc. Păcat că întreţinerea noastră n'a putut dura mult, căci s'a dat jos într'o gară din apropierea Bethlen-Becleanului.

Dela Szeretfalva-Sereţel am fost şi mai atent. Călătoream pentru prima dată pe linia ce leagă această gară cu Déda şi cu toate că trecuseră mai bine de patru ore de când „ocupasem“ locul în picioare, nu mă simţeam obosit.

La Nagysajó-Şieul-Mare, unde s'a făcut loc într'un compartiment, parcă mi-a fost necaz că trebuia să mă despart de locul acesta. Dar mai

era încă ceva. Satul acesta îmi răscolea o seamă de amintiri. In primăvara unui an, când încă nici pomeneală nu era de războl, am rătăcit pe meleagurile lui, crezând că-mi voi face un rost în el. Am fost la biserică, am servit și predicat, am stat puțin de vorbă cu credincioșii și apoi am plecat în nădejdea că ziua de mâine îmi va aduce bucuria așteptată. Dar așteptarea mi-a fost lungă și zadarnică...

Acum călătoresc din nou pe meleagurile lui. Ochi-mi erau călători după biserica din deal, după casele parohiale, după valea ce trecea prin comună, dar nu puteam desprinde nimic. Și chiar acum a trebuit să plece și domnul al cărui loc urma să-l ocup eu... O doamnă binevoitoare mă îndeamnă să mă grăbesc, ca nu cumva să mă întreacă un altul. Sărmana, ea nu știa ce gânduri mă pășteau pe mine. M'am lăsat păgubaș de amintiri și am primit invitația.

Dar instalarea mea boerească nu a fost a bună. Obosit, m'a cuprins somnul. Oricât am luptat, n'am putut rezista. Am ațipit puțin și după ce mi-am revenit m'am reîntors la geamul de pe culoar.

In depărtare, satele se pierdeau în zare.

Dela Alsórépa-Râpa de Jos n'am mai intrat în compartiment. Se apropiau depresiunile subcarpatice ale munților și voiam să le văd măreția chiar dela cea dintâi aruncătură de ochi.

Regiunea e cu adevărat încântătoare. Măreția ei însă parcă nu se lasă prinsă de peana slăbănoagă a unui om.

Linia ferată merge paralel cu apa Maros-Mureșului, având în partea dreaptă, cum călătorești în susul apei, o coloană abruptă de munți împăduriți de toată frumusețea. Dincolo, peste Maros-Mureș, se întind în linie satele, cât poți cuprinde cu ochii. In dosul lor se proectează o serie de coaste, pline de iarbă și pădure de brad. Râul cotește în toate părțile, iar alăturea de el trenul își mlădie trupul ca un balaur.

Dela Déda-Deda la Maroshéviz-Toplița drumul a ținut aproape două ore. Stând mereu în fața geamului, privirile mi se pierdeau în zare și savurând tot ceeace poate încânta pe om, am trăit duhovnicește alăturea de toți frații noștri, cari s'au nevoit a dura acele biserici mărețe de pe tot parcursul drumului. In special biserica dela Gödemesterháza-Stânceni e o catedrală adevărată. In comuna aceea resfirată pe atâtea vâlcele, cu case acoperite cu șindrilă, biserica te mână cu gândul la ținuturile cu Domni și Domnițe din alte vremuri, la voevozi și boeri cari nu-și puteau afla alean sufletului până când nu clădeau în zidurile vre-unei ctitorii, odată cu truda și o parte din inima lor. Și inimă mare trebue că au avut acei credincioși munteni de au durat ceeace au durat.

De aci până la Maroshéviz-Toplița, cu trenul nu mai este decât cale de o țigară bună. Cei 8-10 km. dispar cu o iuțeală nebună, încât nici nu observi când privirile se furișează peste cele două fabrici de cherestea, până undeva departe, pe culmile pline de zăpadă ale Călimanilor.

Maroshéviz-Toplița e un sat răsărit. Gara mare și frumos îngrijită, cu lume și mișcare multă, biserici și castele mărețe și case care se resfiră, cât vezi cu ochii, pe toate văile, câmpiile și colinele din împrejurimi.

Ținta călătoriei mele era mănăstirea. Dintr'o

Mănăstirea „Sf. Ilie Prorocul" cu Soborul ei de acum câțiva ani

Port românesc

singură privire mi-am cules impresiile şi ca să nu pierd vremea, mi-am indreptat paşii spre ctitoria patriarhală.

Mănăstirea e aşezată în partea de Apus a comunei, sub poala imediată a unor dealuri costelive. Curtea ei e nespus de frumoasă şi primitoare. Pe o intindere de 9-10 jugăre de loc, plane ca masa, sunt toate acareturile mănăstirii. La şoseaua naţională e clopotniţa cu două chilii pentru vizitatori, prin mijlocul cărora trece un mic coridor. In turnul clopotniţei două clopote cu glas melodios chiamă zilnic inimile cucernice la rugăciune.

Din mijlocul coridorului se deschide o alee frumoasă de brazi, care duce, ca prin tunel, direct la uşa mănăstirii. In dreapta şi'n stânga mănăstirii se află două supraedificate sănătoase, dintre cari una e stareţia, iar cealaltă e destinată pentru locuinţa monahilor. In partea de Apus a curţii se mai află o casă şi celelalte dependinţe pentru gospodărie.

Locul unde e aşezată mănăstirea propriu zisă e cât se poate de bine ales. Retrasă in imediata apropiere a coastei din dos, pare o adevărată bijuterie. Coridorul de brazi ce o leagă de şosea, mestecenii, plopii, frasinii şi diferitele soiuri de pomi ce străjuesc in jurul ei, aşezaţi după un plan simetric, te primesc plăcut. Şi aceeaş impresie o rezervă şi interiorul. Nici n'ai ajuns să faci decât câţiva paşi pe treptele ce urcă spre pridvorul din faţa bisericii şi prin uşa intredeschisă strălucesc in priviri contururile aurite ale Sfinţilor Impăraţi Constantin şi Elena şi ale altor sfinţi şi ucenici. Inlăuntru e totdeauna miros de tămâe. O lumină plină de taină te invălue in undele ei, incât nu ştii spre ce să-ţi indrepţi mai intâi privirile.

In curtea Mănăstirii cuvioşii călugări işi văd de trebile lor. Serviciul vecerniei l-au terminat. In mijlocul lor se deosebeşte mai bine chipul imbătrânit al stareţului Amfilochie Ionaşcu. Aplecat de ani şi de griji, cu o barbă neagră stufoasă, în care vremea a nins şuviţe fine argintii, e plin de toată luarea aminte.

Cu aceeaşi dragoste te intâmpină şi ceilalţi monahi. Ieromonahul Iulian Bochiş, cu toate că e tânăr de ani, bunătatea i se citeşte in privirl, iar „fraţii", care mai de care, se intrec a inainta cât mai mult pe cărările duhovniciei.

Mănăstirea aceasta e ctitorie patriarhală. A fost ridicată de Prea fericitul Patriarh Dr. Miron Cristea, pe locul unde a văzut lumina zilei. Ca recunoştinţă pentru părinţii săi şi pentru plaiurile pe cari s'a inveselit in vremile copilăriei, a ridicat acest locaş cu scopul de a servi şi de gropniţă atât pentru iubiţii săi părinţi cât şi pentru unele rudenii mai apropiate. In subsolul acestei mănăstiri işi şi dorm somnul de veci părinţii săi Gheorghe şi Domniţa.

Clădirea Mănăstirii nu e nouă. Ea a mai servit ca biserică parohială în Gődemesterháza-Stânceni, până când vrednicii credincioşi de acolo şi-au ridicat monumentala biserică. Rămasă ca o vestigie veche, pe vremea când Prea Fericitul Patriarh era episcop la Caransebes a cumpărat-o şi a adus-o pe moşia părinţilor săi. A renovat-o, i-a refăcut pictura şi i-a făcut un iconostas nou de o valoare artistică rară.

A fost predată destinaţiei sale in toamna anului 1928 şi de atuncea prin modeştii şi cuvioşii călugări ce o populează işi duce in tihnă viaţa după rânduelile canoanelor.

Aşezată intr'un mediu foarte prielnic, Mănăstirea a insemnat chiar dela inceput un loc de primenire duhovnicească. Vestea i s'a dus până la mari depărtări şi credincioşii au alergat şi aleargă şi astăzi, cu desaga pe umeri, pentru a li se face tot felul de rugăciuni şi slujbe.

Intre păreţii ei nu e zi lăsată de Dumnezeu să nu se adăpostească pelerini. Ceasuri întregi îi vezi îngenunchiaţi şi nemişcaţi, până când li se termină toate cetaniile. Pe faţa lor e întipărită toată strămoşeasca noastră credinţă. Pletele lor lungi, faţa lor dură şi brăzdată de cutele unei vieţi de trudă şi grijí, în faţa iconostasului îşi primesc seninătatea şi liniştea după care au alergat.

– Dumniata din care parte ai venit, mă adresai unei femei cu faţa palidă şi cu privirile puţin pierdute.

– Dela Bélbor, părinte, îmi răspunse scurt şi răspicat.

– Ce năcaz te-a adus prin părţile acestea?

Sfioasă, a făcut un pas spre mine şi, cu multă încredere, a început a-şi descoase tot sbuciumul ce-l poartă în suflet.

– Dar pe dumneata, moşule, ce gânduri te-a îndemnat spre aşezământul acesta sfânt, mai adăugai către un bătrân ce avea trei degete dela mâna stângă căptuşite într'o cutie de piele.

Sfătos, m'a privit drept în faţă şi a zis:

– Apoi, vezi dumneata, am avut o treabă pe la domnii dela cănţălărie şi baba mi-a pus de acasă o leturghie de prescuri, pentruca să facă părinţii o slujbă de sufletul celor trecuţi.

– Bine, dar numai la morţi s'a gândit? Pentru cei rămaşi în viaţă nu mai doreşte nimic dela Dumnezeu?

– Cum de nu, părinte! Mi-a dat şi pentru vii un pomelnic întreg, numai că pe ăştia nu-i ştiu fără scrisoare. Suntem familie mare şi avem atâţia nepoţi şi nepoate, unii pe aici, alţii plecaţi în alte părţi, de ni se rupe inima... Şi în timp ce faţa a început să-i capete o nuanţă de îngrijorare, cu mâna cea sănătoasă a început a scotoci prin străfundurile adânci ale unui buzunar dela suman. Dintr'un carneţel cu file pătrate a citit apoi numele căsenilor şi al nepoţilor. Erau mulţi la număr. Aproape pentru fiecare avea câte un cuvânt deosebit, descriindu-l în culorile cele mai alese. In special se tânguia pentru unul, care e dus departe şi, după cât ştie, s'a dus să înveţe carte ca să ajungă „doctor de ăi mari".

– Să-ţi trăiască, moşule, mai adăugai, că mulţi mai ai şi după cât văd toată inima dumitale e alăturea de ei.

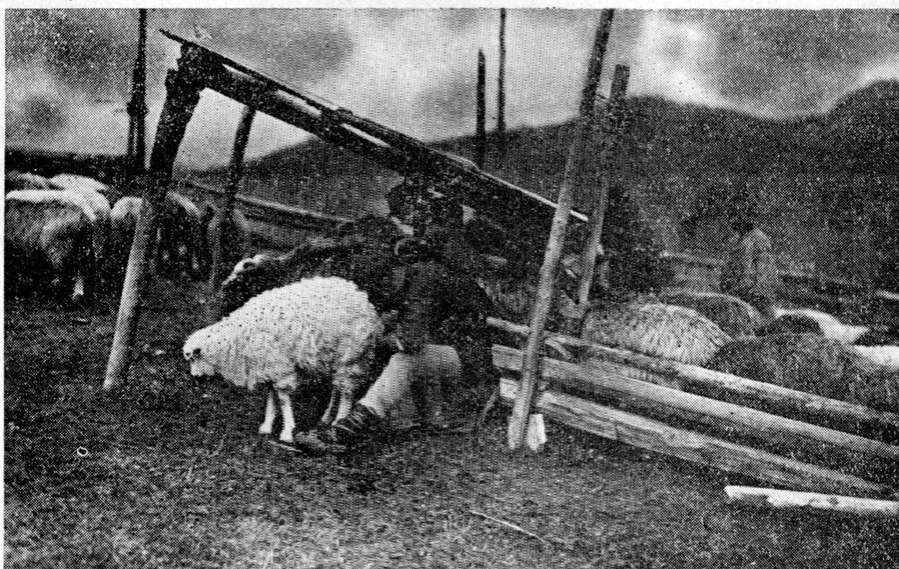
– Apoi, cum nu, cinstite părinte, pentru ei mai trăesc. Eu sunt bătrân acuma şi tot rostul meu în fericirea lor îl văd. Numai de ar scăpa cu viaţa aceia cari sunt în răsboi. Ce zici, o mai ţinea mult războiul acesta?

– Apoi, moşule, noi pentru „pacea a toată lumea" ne rugăm şi cred că Dumnezeu nu peste mult îi va pune odată capăt.

Şi povestea cu moşneagul acesta plăcut s'ar mai fi continuat, dacă nu şi-ar fi făcut apariţia spre veranda stareţiei două femei în strae negre, cari căutau să stea de vorbă cu părintele stareţ.

Aceleaşi griji le-au adus şi pe ele. Când m'am uitat însă peste registrul în care stareţul Amfilochie notase numele celor ce doreau să fie pomeniţi la slujbe, aproape că nu-mi venea să cred ochilor. Pomelnicul era lung, dar între cei înşiraţi n'am aflat decât puţine nume româneşti.

– Să nu vă miraţi, Prea Cucernice, curmă deodată stareţul nedumerirea mea. Biserica noastră e cercetată de tot felul de oameni şi nu odată s'a întâmplat să primim scrisori dela mari depărtări, în limbi pe cari noi numai cu greu le înţelegem. Şi facem tot, Prea Cucernice, facem tot, că vedeţi şi Prea Cucernicia Voastră, asta ni-e

Mulsul oilor

menirea. Şi noi nu putem avea mângăere mai mare ca şi atunci când diferiţii credincioşi ce s'au abătut odată pe la noi, mai vin sau ne mai roagă să le pomenim numele la sfintele slujbe.

De peste dealurile din împrejurimi întunerecul a început a se lăsa peste veranda stareţiei, încât, peste voinţa noastră, am fost nevoiţi a curma poveştile cu cei din jur.

Fiind ctitorie patriarhală, Mănăstirea „Sfântului Proroc Ilie", chiar dela început s'a bucurat de o atenţiune şi grijă deosebită. Stareţii ce au condus-o au fost oameni vrednici şi cu tragere de inimă. Prin ei Mănăstirea a înaintat treptat în stima şi respectul tuturor. Şi numele i s'a dus departe.

Intr'una din zile, stând de poveşti cu unul dintre ieromonahi m'a îndemnat să trec cu privirile peste Cartea de Aur şi Registrul de vizitatori.

I-am urmat sfatul cu plăcere. Cărţile acestea sunt o adevărată comoară. Cele mai de seamă personalităţi, trecând pela acest aşezământ de credinţă, şi-au lăsat impresiile şi numele pe filele lor. Insemnările lor sunt multe la număr şi cel ce ar vrea să se ocupe cu ele, ar avea mult de lucru. Din mulţimea lor reproduc însemnările cele mai de seamă. „In val-vârtejul grijilor pentru trebuinţele vieţii – zice Preafericitul Intemeetor – opriţi-vă uneori în faţa acestui sfânt lăcaş; intraţi baremi pe o clipă în bisericuţa lui şi ascultaţi slujbele cuvioşilor călugări cari zilnic să roagă pentru binele şi sănătatea voastră. Cum îşi astâmpără cerbul setea la izvorul de apă curată, aşa veţi găsi şi voi aici o oază de verdeaţă şi pentru suflet un izvor de dumnezeeşti poveţe în pustiul năcazurilor din viaţă". Sau: „Cler şi popor, în frăţească împreunare a inimilor ne-am rugat şi astăzi pentru odihna sufletului ctitorilor acestei sfinte Mănăstiri şi pentru buna linişte a văzduhurilor, pentru îmbelşugarea roadelor pământului şi pentru vremi cu pace". (P. S. S. Episcopul N. Colan) „Vecinică pomenire ctitorilor şi fondatorului sfintei Mănăstiri „Ilie Prorocul", iar de lumină prin valuri şi neguri – celor învişoraţi liman şi nădejde" (P. C. S. Protosincelul Ion Dinu). „După străvechea datină lăcaş închinat credinţei ortodoxe. Dumnezeu să-i dea ocrotire şi credincioşii cinste." (Oct. Goga).

In liniştea senină a Mănăstirii sufletul petrece în linişte şi pace. Acolo numai poate afla mângăerea pe care lumea dinafară astăzi nu i-o poate da.

Cercetând Mănăstirea dela Maroshéviz-Topliţa, pelerinul va afla nişte călugări simpli, modeşti şi binevoitori. Dar tocmai în această modestie şi bună voinţă a lor se întrezăreşte tot duhul creştinesc atât de necesar astăzi. O zi, două, sau o săptămână alăturea de ei şi alăturea de frumoasa bisericuţă în care-şi fac zilnic rugăciunile, e tocmai ceea ce trebue pentru a putea înfrunta cu resemnare vitregia acestor zile din cale afară de grele.

CRONICA LITERARĂ

Prot. Dr. L. G. Munteanu: VIAŢA SFÂNTULUI APOSTOL PETRU. Editura Episcopiei Ortodoxe Române. Kolozsvár-Cluj, 1944. Pag. 204. Preţul 6 P.

Dupăce în fiecare din anii precedenţi ne-a înfăţişat pe rând viaţa şi activitatea Mântuitorului, a sf. apostol Pavel, a sf. apostol şi evanghelist Ioan, Păr. Dr. L. G. Munteanu, eminentul profesor al Academiei teol. ort. rom. din Kolozsvár-Cluj, de astadată ne prezintă cu aceeaş competenţă şi imparţialitate pe sf. Petru, cel care oscilează atât de mult în credinţa sa, până să ajungă şi să rămână totuşi „un mare apostol: mai mare decât ni-l înfăţişează critica protestantă, care din opoziţie faţă de catolicism îi ia întreg nimbul de strălucire, dar mai mic decât îl socoteşte papalitatea, care-şi întemeiază drepturile pe succesiunea episcopatului lui Petru".

Fixându-i poziţia între aceste două extremităţi în luptă, separând realitatea istorică de ficţiunea legendară, fără să detragă ceva din personalitatea acestui apostol, îl situiază la locul cuvenit în istoria creştinismului. Lucrul la care s'a angajat nu e deloc uşor, întrucât „în jurul persoanei lui Petru veacurile creştine au ţesut şi legende, cari de multeori ajung în contrazicere cu datele sigure ale cărţilor sfinte... ba chiar şi după documentele istorice sigure, viaţa lui Petru este greu de reconstruit". Indepărtând cu scrupulozitate tot ce veacurile următoare au ţesut în jurul persoanei lui Petru – fie din admiraţiune sinceră, fie din interesul de a exploata această admiraţie punând-o în serviciul unei anumite teze – autorul merită pe drept să fie felicitat pentru felul obiectiv cum a reuşit să evidenţieze personalitatea

acestui apostol entuziast, fără să-i fi scăzut ceva din calităţile personale sau din rolul avut la formarea Bisericii primare.

Lucrare se împarte în patru părţi. Prima conţine, într'un singur capitol, date biografice – în parte inedite şi puţin cunoscute – din viaţa lui Petru înainte de a fi devenit apostol. Originar dintr'o familie de pescari galileeni săracă, educaţia lui s'a redus la cele comunicate de părinţi, cari îşi iniţiau copiii în tainele Legii şi proorocilor. Astfel a devenit un bun credincios, un evlavios care aştepta nerăbdător venirea lui Mesia şi întemeierea unei împărăţii conforme cu idealul nutrit de Iudeii contimporani. Stăpânit de această psihoză generală a conaţionalilor şi a timpului, când aude de scularea unui mare proroc în Israil, coboară la Iordan şi-l ascultă pe Ioan Botezătorul, formându-şi convingerea că Ioan este înaintemergătorul lui Mesia. Aici îl cunoaşte pe Iisus.

Partea doua ni-l arată pe Petru în tovărăşia şi şcoala Mântuitorului. Aceasta este faza de formare a lui ca apostol, devenind mai târziu unul din stâlpii Bisericii. Adoptând o expunere uneori sistematică, altădată cronologică a evenimentelor, ne înfăţişează în 24 de capitole evoluţia transformării lui Petru, oscilările lui între concepţiile sale vechi şi noua idee despre împărăţia mesianică şi despre Hristos ca fiu al lui Dumnezeu şi necesitatea patimilor sale mântuitoare. Neputându-le totdeauna concilia, are unele momente de nedumerire, de şovăială, prin ceeace-şi atrage mustrări din partea Mântuitorului. Altădată e prea încrezut în alipirea sa sa faţă de Invăţătorul său, ceeace nu-l împiedecă să se lapede de El în timp de ispită, cu toate că a fost prevenit. Fire învolburată şi spontană, temperament activ şi foarte impresionabil ca un resort încordat, acţionează totdeauna sub impresia primului impuls, ceeace-l împinge uneori până la nesocotinţă. Cu toate acestea Mântuitorul apreciindu-i la justă valoare entuziasmul, sinceritatea şi credinţa, îl distinge cu aceeaşi încredere pe care a avut-o şi faţă de Iacob şi Ioan, toţi trei fiind martori ai unor scene, la cari ceilalţi apostoli n'au participat. Insă cu toată această încredere, nu i-a încredinţat nici lui şi nici vreunui alt apostol vreun primat, ceeace ar fi şi fost în vădită contrazicere cu spiritul Evangheliei sale. De aceea sunt greşit tălmăcite de către apuseni unele cuvinte, prin cari Mântuitorul i-ar fi acordat lui Petru un primat jurisdicţional.

In partea a treia în cursul celor 17 capitole expune activitatea lui Petru după pogorîrea sf. Duh. Aici expunerea e strict cronologică, arătând că activitatea lui misionară poate fi urmărită pas de pas numai până la anul 42, când, scăpând în mod miraculos din închisoarea lui Irod Agrippa, s'a dus „într'alt loc", care după apuseni nu poate fi decât Roma. Analizând cu multă obiectivitate, cu mult simţ critic şi o logică de fier toate argumentele invocate de apuseni întru sprijinirea tezei unui episcopat de 25 ani al lui Petru în Roma, demonstrează că din toate aceste argumente rezultă numai atât că Petru a murit în Roma, dar nu că ar fi fost activ acolo. Acest lucru rezultă într'un mod mai presus de orice îndoială şi din epistolele sf. apostol Pavel, care nu pomeneşte nimic despre prezenţa lui Petru în oraşul etern. Iar din raportul dintre aceşti doi corifei mai rezultă şi aceea, că Petru n'a avut nici un drept de primat, pe care de altfel Petru nici nu l-a revendicat şi nici nu l-a exercitat vreodată, deşi ocazii s'ar fi oferit destule. De altfel şi cele două epistole scrise de Petru din Babilon se îndreaptă contra tezei apusene.

In fine, partea a patra şi ultima tratează într'un singur capitol despre sfârşitul vieţii lui Petru. Prins în Babilon în cursul persecuţiei lui Nero, fu adus la Roma, unde a suferit martiriul, murind pe cruce, răstignit cu capul în jos, după informaţii mai târzii.

Dar a expune toate laturile şi toate problemele ridicate în această documentată lucrare, care este o incursiune din cele mai izbutite în viaţa marelui apostol, ar însemna să depăşim dimensiunile limitate ale unei dări de seamă. Ea trebue cetită de toţi cei ce vreau să se edifice asupra creştinismului primar şi a promotorilor lui.

E. N.

Pr. Aug. Faur: POVEŢE EVANGHELICE. Editura gazetei „Săptămâna", Beszterce-Bistriţa. Pag. 124.

Cartea cuprinde 56 meditaţii evanghelice publicate de ziarul „Săptămâna" în cursul anului 1941–42. Chiar faptul că redacţia a găsit cu cale să adune într'un frumos volum meditaţiile părintelui A. Faur este o dovadă a bunei aprecieri şi a valorii lor incontestabile. Desigur, s'a gândit redacţia, cuvântul dumnezeieştii învăţături prins într'o tâlcuire uşoară, dar nu mai puţin profundă, din care cetitorii săteni ai „Săptămânii" s'au înfruptat şi luminat un an de zile, e bine şi folositor să fie pus la dispoziţia oricui doreşte, avându-l la îndemână oricând. Bun gând a avut şi o lucrare lăudabilă a săvârşit. Bun, fiindcă pe de-oparte strădania oamenilor de bine

merită toată atenţiunea, iar pe de alta învăţătura evanghelică în împrejurările date este singura în stare a vărsa o rază de lumină şi de mângâiere în sufletul satelor şi oraşelor noastre.

Părintele A. Faur, iscusit mânuitor al condeiului şi zelos misionar al evangheliei lui Hristos în mijlocul tinerilor vlăstare ale neamului pornite pe drumul greu al învăţăturii, cu ani de zile în urmă prin scrisul său limpede şi substanţial a făcut cinste revistelor şi ziarelor cari apar pe plaiurile noastre transilvane. In lumea teologiei noastre este cunoscut şi apreciat. In noua lucrare rămâne acelaş. Cele 56 de meditaţii scurte la evangheliile duminecale sunt tot atâtea sinteze bine rotunjite şi pline de limpezime ale marilor adevăruri de viaţă pe cari le-a propoveduit Mântuitorul. Cu o deosebită fineţe, din fiecare text evanghelic scoate în relief părţile mai greu de pătruns, cari de obiceiu chiar şi celor mai familiarizaţi cu Sf. Scripturi le scapă din vedere, trăgând concluzii edificătoare.

Oricine va citi cartea cu răgaz va avea câteva ceasuri de înălţare sufletească.

L. M.

INSEMNĂRI

SENSUL RUSALIILOR

Numărul de Rusalii al „Tribunei Ardealului" a fost cinstit cu colaborarea Prea Sfinţitului Episcop Nicolae. Inaltul ierarh a scris un articol despre sensul Praznicului Pogoririi Duhului sfânt. Reproducem pentru cititorii noştri finalul acestui articol

„Biserica creştină e rodul Rusaliilor. Fiindcă la Rusalii – adecă cincizeci de zile după Inviere – plinindu-se prorocia Mântuitorului, Duhul sfânt s'a pogorît peste apostoli şi cu focul Său cel dumnezeiesc i-a luminat, i-a mângâiat şi i-a întărit, aprinzându-le în inimi neistovitul dor de propoveduire şi risipindu-le din suflet orice frică de vrăşmăşească prigoană. Din ziua Rusaliilor ucenicii Domnului nu şi-au mai îngăduit picioarelor lor hodină şi nu şi-au mai dat vieţii lor alt rost decât acela de a aduna sufletele de pe drumurile pierzaniei, în staulul izbăvitor al Bisericii lui Hristos. Iar curajul eroic cu care apostolii şi-au împlinit acest rost a fost atât de mare, încât nu s'au mai sfiit de aci înainte să mărturisească mai marilor lumeşti, că „se cade să asculte de Dumnezeu mai mult decât de oameni" – neîndărăptând nici din faţa morţii pentru Hristos şi pentru Biserica Lui, una sfântă.

Iată unul din minunatele înţelesuri ale Rusaliilor creştineşti.

Iar al doilea este, că'n ziua pogorîrii Duhului sfânt Dumnezeu a pecetluit dreptul limbilor naţionale. Căci prin suliţele de foc duhovnicesc ce s'au lăsat peste sfinţii apostoli, acestora li s'a dat putere să grăiască în toate limbile neamurilor adunate la Ierusalim de praznicul Rusaliilor, ca toţi să priceapă izbăvitoarea propoveduire a Evangheliei Domnului.

Duhul sfânt n'a făcut osebire între naţiile mici şi naţiile mari, nici între cele „de neam ales" şi cele „de neam prost". El n'a făcut osebire între naţiile cu trecut glorios şi între cele cu trecut mai puţin măreţ după socoteala veacului acestuia; ci le-a învăluit pe toate în căldura aceleiaşi iubiri şi le-a cinstit pe toate cu aceiaş dumnezeiască preţuire.

Cine – ori în ce slujbă a vieţii s'ar găsi – nu se lasă călăuzit de acest adevăr, n'a înţeles nimic din nepieritoarele vestiri ale Rusaliilor".

R. D.

TREI AUTOGRAFE ALE MITROPOLITULUI TEOFIL

(ALES ÎN 18 SEPT. 1693 şi † 1698)

In biblioteca Episcopiei Române Unite din Kolozsvár-Cluj există un exemplar din Cazania dela Govora, 1642. Acest exemplar a aparţinut Mitropolitului Teofil. Dovada o avem în faptul că poartă trei semnături autografe ale lui Teofil.

Intâia se află pe reversul foii a doua dela început, nenumerotată, în partea de jos, sub text.

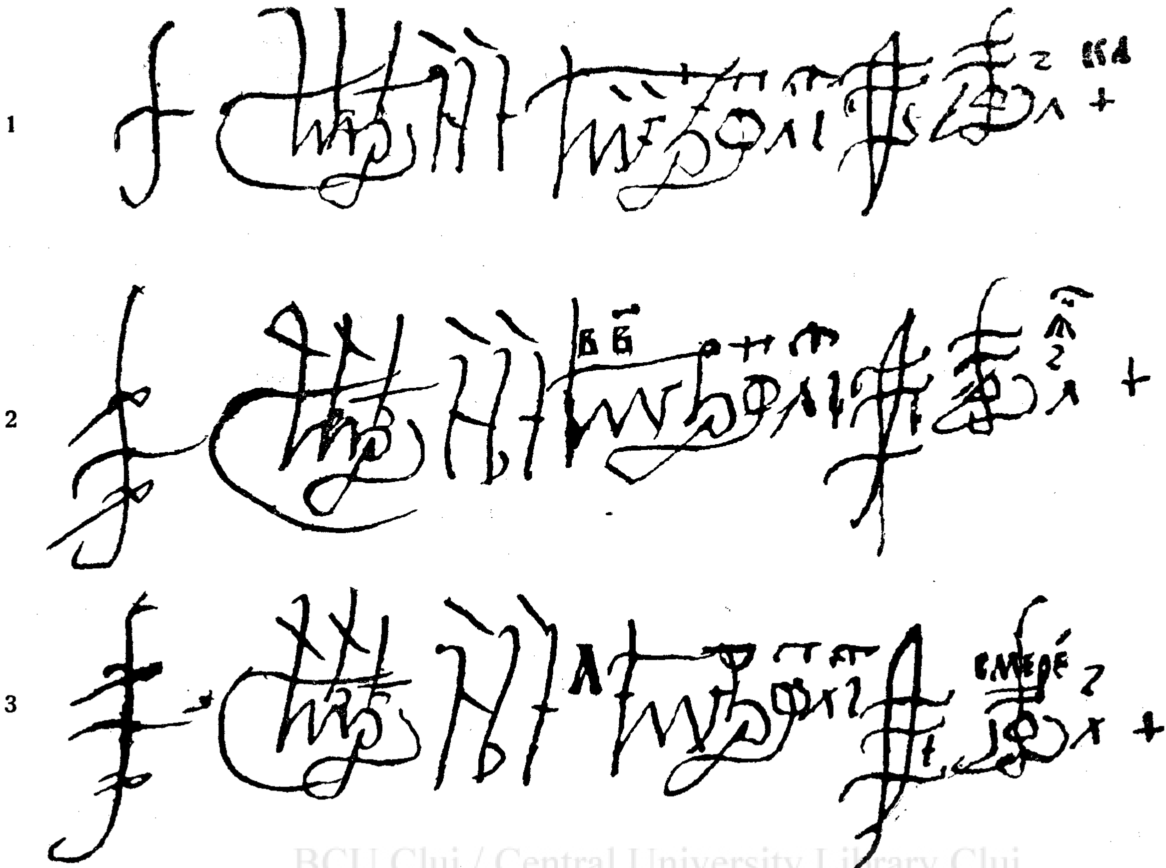
A doua se află pe pagina 1, jos, sub text, iar a treia pe pag. 19 tot în partea de jos, sub text. Le reproducem aci în aceeaş ordine sub No. 1, 2 şi 3.

Pe reversul primelor două foi nenumerotate dela început, în partea de sus, poartă sigilul rotund de tuş al bisericii din Sohodol:

SIGIL. ECCLESIAE GR. CATH.
SOHODOLENSIS 1860

Dela pagina 24–62, în partea de jos, sub text, se află următoarele însemnări:

„Să (să) ştie că astă stătă ca(r)te rou datu Ba(r)bu rusa(n) dinu Galteu la Besereca roijdi(i) ca (să)-i fie de pomenă sufletelor părinţilo săi şi a(l) dumisale pe viţă pe sămânţ(ă) până la a(l)

Autografele Mitropolitului Teofil (1693—1698) de pe Cazania dela Govora, 1642.
= *Smearitu[l] Metropolit Teofil*

7. sămă și cine s'a(r) încumete să o fure sau să o mute di la acea(s)tă stănătă Besăarăcă unu(l) ca acela să fie afurisitu de cei tri sute și 18 de păriți sfiți ce au făcutu sfătulu săboru în ni-cheie și o (a)mu datu în măna că(r)snicui și cu a sătenilo(r) di(n) voejde ca să-i po(r)te de grija a eşti sfi(n)te ca(r)te aceată să nu ste închisă de (să) va și întăp(l)a a(l)tă că(r)tre eră aceasta a me să nu(?) stee fă(r) trebă ce să (să) spue s(n)tă Eva(n)g(e)-lie di pră ea“.

Satele Galteu și Oijde sunt în județul Alba, azi parohii române unite, aparținătoare districtului protopopesc de Alba-Iulia.

Alte însemnări:

„Scris-am eu popa Io(n) din Oejde fecioru(l) lu(i) ianoș toder di(n) Crico“. (Pag. 71, pe margine).

Intre Cazania dela Dumineca a șasea după Paști și la praznicul Inălțării Domnului se află o foaie liberă, fără text și fără chenar, dar socotită în paginație, întrucât Cazania Duminecii a 6-a se sfârșește pe pagina 517, iar a Inălțării se începe pe pag. 521.

Pe foaia liberă, pagina 518, se află scrisă cu mâna rugăciunea: *Invierea lui Hristos...*

Cerneala cu care s'a scris această rugăciune este identică cu cea a autografelor. La fel trăsătura apăsată a slovelor. Literele *l* și *p* din autografele de mai sus sunt identice cu acele din textul rugăciunii.

La sfârșitul rugăciunii se află însemnarea: *„aceasta a(m) scri(s) văscrăsăniia hristo bo rumănește“.*

După toate criteriile traducerea aceasta în românește a rugăciunii *„Inviaria lui hs vede (m)* — cum scrie — aparține tot Mitropolitului Teofil.

La sfârșitul cărții se află anexate două foi.

Pe reversul primei foi există o versiune a rugăciunii *Impărate ceresc* cu un adaus, iar pe verso *Simbolul Credinței.*

Pe foaia a doua se află: *„Despre legea lui Dumnezeu“* — cuprinzând cele 10 porunci cu textul pe larg după Sf. Scriptură.

Cuvintele: *„a 5 poră(n) că“* sunt scrise cu roșu. La fel, la sfârșitul poruncilor se află scris cu roșu: *Oijdia(?) chiciudu(l) u(c)i..-nișu(l) i..rie.*

Pe peretele dinlăuntru al scoarței ultime se mai află textul rugăciunii: *„Veniți să ne închină(m) și să ne plecă(m) lui hs...“*

Toate aceste rugăciuni sunt scrise de aceeaș mână ca și rugăciunea: *Inviaria lui his vede(m).*

Concluzia care se impune este că această carte a aparținut bibliotecii Mitropolitului Teofil.

Legătura cărții e cea originală,

intrucât foaia care a fost lipită pe peretele dinlăuntru al scoarței a doua a aparținut cărții *Invățături*, Câmpulung 1642.

Pe pagina 519 = *„Să (să) știe căte că(r)ți*[1]*) amu eu popa Io(n) întăi amu o păucenile acea(s)ta. U(n) molită(v) ni(c) rumăne(sc). e tipări(t) în stă(n)ta mănă(s)tire a Be(l)gra(d)ulu(i). ș(i) un cea(s)lo(v) rumăne(s)cu dela Sibii. și letu(r)gie rumănia(s)că di(n) țară. ș(i)u(n) Catavasieri rumăne(s)cu și o psa(l)tire rumănia(s)că și u(n) v(c)smogla(s)ni(c) rumăne(s)cu scri(s) cu măna".*

FL. M.

[1]) Cu ieri final.

† STAREȚUL NIFON

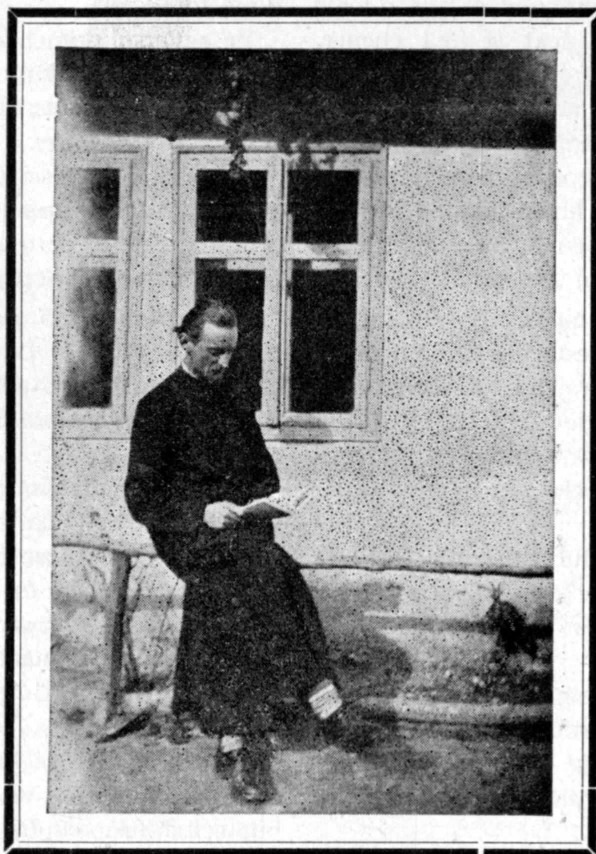
Nu s'au implinit nici două luni de zile de când Părintele profesor Aug. Faur scria in aceste coloane cuvinte de entuziastă și dreaptă prețuire despre P. Cuviosul Ieromonah Nifon Matei — și iată că la incheierea numărului de față al „Vieții Ilustrate" primim trista veste despre săvârșirea din viață a vrednicului stareț.

Adormitul intru Domnul era moț din naștere. A îmbrățișat de copil viața mănăstirească. Devotamentul pentru casa lui Dumnezeu și râvna intru desăvârșirea vieții duhovnicești l-a invrednicit să primească de vreme darul preoției, iar când, pe urma trecerii la cele veșnice a bunului „Moș Gherontie" — stărețul Mănăstirii „Sf. Ana" din Rohi-Rohia — a primit greaua sarcină de a conduce acest așezământ de lumină și mângâiere ortodoxă, Părintele Nifon nu împlinise nici treizeci de ani.

Cu îngereasca sa bunătate, cu neadormita sa râvnă și cu răbdarea sa de o seninătate aproape mucenicească a isbutit să-și crească în scurtă vreme câțiva colaboratori dintre cei mai devotați și să sălășluiască in cuprinsul Sf. Mănăstiri o viață cuvioasă de cea mai autentică frăție creștină.

Duhul cuceritor al acestei frății a zidit buna faimă de care se bucură astăzi Mănăstirea „Sf. Ana" din Rohi-Rohia. Ea este in cea mai mare parte rodul ostenelilor și jertfelniciei Starețului Nifon, pe care bunul Dumnezeu la chemat la Sine, ca — după atâta zdroabă călugărească și după o suferință indelungată — să-i dea cununa vieții.

R. D.

† Starețul Nifon

VENIȚI LA MINE

Acesta este titlul unei cărți de rugăciuni pe care P. S. S. Ioan Suciu, episcopul auxiliar gr.-cat. al Nagyvárad-Orăzii a scos-o de curând pe seama copilașilor din biserica soră.

Dacă am spune că chemarea copiilor la Hristos e dintre cele mai potrivite, am spune puțin. Fiindcă aceasta este singura chemare izbăvitoare și pentru cei mici și pentru cei mari.

Drumul către Hristos se deschide indeosebi prin rugăciunea curată și prin fapta bună, plăcută oamenilor și lui Dumnezeu deopotrivă. Rugăciunea rostită de gură de copil este totdeauna curată. Și este, in acelaș timp, aproape singura faptă bună pe care un nevârstnic o poate săvârși. De aceea oricine invață pe copii să-și facă semnul sfintei cruci, sau ii povățuește să rostească rugăciuni din neprihănita lor inimă, le deschide calea spre Hristos și prin aceasta face din ei, cu timpul, credincioși vrednici ai Bisericii, mădulare folositoare ale societății, iar după săvârșirea din viață părtași ai împărăției lui Dumnezeu.

Iată gândurile ce ni le-a stârnit cartea de rugăciuni a Preasfințitului Ioan Suciu, carte împodobită cu ilustrații miniaturale, ca pentru măruntele făpturi omenești cărora li se adresează.

R. D.

Redacționale

Ziarul „Tribuna“ din localitate a publicat la timpul său o amplă dare de seamă despre înălțătoarea festivitate religioasă care s'a desfășurat la Csucsa-Ciucea în ziua de 7 Maiu a. c.

Am reprodus și noi partea esențială a acestei cronici. Identificându-ne cu expunerile și aprecierile juste ale cronicarului, le-am fi împrumutat bucuros în întregime, dar motive de ordin tehnic nu ne-au îngăduit să facem acest lucru.

Am ținut să împărtășim cititorilor noștri această precizare, spre a preveni sau a risipi eventuale nedumeriri. Red.

TIPOGRAFIA EPARHIEI
ORTODOXE ROMÂNE
KOLOZSVÁR-CLUJ

Conducător responsabil:
Iuliu Stămurean

VIAŢA ILUSTRATĂ
REVISTĂ DE FAMILIE

APARE LUNAR, CU BINECUVNÂTAREA P. S. SALE EPISCOPULUI NICOLAE

EDITOR ŞI REDACTOR RESPONSABIL: Prof. L. G. MUNTEANU

ABONAMENTUL PE UN AN 15 PENGEI - UN NUMĂR 1·50 P.
PENTRU ROMÂNIA 600 LEI. - UN NUMĂR 60 LEI

REDACŢIA: KOLOZSVÁR-CLUJ, EPISCOPIA ORT. ROMÂNĂ, PIAŢA HITLER A. 18.
ADMINISTRAŢIA: KOLOZSVÁR-CLUJ, LIBRĂRIA EPARHIALĂ, PIAŢA HITLER A. 2.

ÎN ACEST NUMĂR:

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugaţi să-şi trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeţ, pe o singură pagină a hârtiei. Ordinea articolelor e determinată de necesităţi tehnice, nu de alte consideraţii. - Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.